REGD. NO. A. 40 | విడి ప్రతి 12 నయాపైసలు | 24-1-58 శుక్రవారం

# జమీన్ రైతు

సంపుటి 30 ⁑ మేనేజింగు ఎడిటరు : నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు :: సంపాదకుడు : నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి ⁑ సంచిక 4

# ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులెవరు?

## సంజీవయ్యగారు మంత్రిత్వం వదలి కొనసాగి తన పదవిని అంగీకరిస్తారా?

## మంతెన వెంకటరాజు, పళ్లంరాజుగార్ల పేర్లుగూడా వినబడుతున్నాయి

****** హైదరాబాదు లేఖ ******

కారణాలు ఏవైనప్పటికీ, ముఖ్యమంత్రి సంజీవరెడ్డి, గారు లచ్చన్న ప్రభృతులు ఉభయులు, శ్రీ అల్లూరి సత్యనారాయణరాజు అఖిలభారత కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శుల్లో ఒకరుగా నియామకం కాగూడదని ఉద్దేశించి ప్రయత్నించారు. ఇప్పుడు ఉభయులూ విఫలమైనారు. మొదట వచ్చిన వార్తనుబట్టి అల్లూరిని కేవలం కార్యవర్గ సభ్యుడిగానే తీసుకున్నారని వెల్లడి అయింది. ఈ వార్తనిన్న ఉదయమే వార్తాసంస్థలు తెలియజేశాయి. దానితో అల్లూరి అఖిలభారతస్థాయి నందుకున్నప్పటికీ కార్యదర్శి కాలేదని హైదరాబాదు రాజకీయవర్గాలు భావించాయి. కాని నిన్న రాత్రి చాలా పొద్దుపోయిన తరువాత వచ్చిన వార్తల్లో, శ్రీమన్నారాయణ తోపాటు శ్రీ అల్లూరి కూడా ఒక కార్యదర్శిగా నియమింపబడ్డారని తెలిసింది.

శ్రీ అల్లూరి సత్యనారాయణరాజు అ.భా. కా. సంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి కావడం శ్రీ సంజీవరెడ్డికి ఇష్టంలేకపోవడానికి కారణం, తనమిత్రుడు అల్లూరి ఉన్నతపదవుల నందుకోవడం తనకిష్టంలేక కాదు. అల్లూరి ఆంధ్రప్రదేశ కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడుగా, సంజీవరెడ్డి అధికారంలోకి రావడానికి ఎంతో తోడ్పడ్డారు. కాంగ్రెసువాదుల్లోను, ప్రజల్లోను, నీలంవారి నాయకత్వంపట్ల అనుకూలమైన అభిప్రాయాన్ని సృష్టించడంలో ఆయన నిర్వహించినపాత్ర ముఖ్యమైనది. మేధాసంపన్నత కాని, వక్తృత్వం కాని లేని సంజీవరెడ్డిగారి రాజకీయాలు కేవలం అధికార లాలసత్వ ధూయిష్టం కావు, వాటికి ప్రగతిశీలమైన ఆదర్శంవుంది అని అల్లూరి చిత్రించగలిగారు, నేటి పరిస్థితుల్లో ఒక అల్లూరిమాత్రమే ఆపని చేయగల సమర్థులు. ఆయనబదులు, రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ అధ్యక్షపదవికి ఎవరువచ్చినా, ఆ సంస్థ సలుకుబడి క్షీణించదమో లేక ముఖ్యమంత్రి నాయకత్వాన నడుస్తున్న శాసనసభ కాంగ్రెసు పార్టీలతో ఘర్షణపడటమో జరగవచ్చును. అందుకే మరికొంత కాలంవరకైనా ప్రదేశ కాంగ్రెసు అధ్యక్షస్థానంలో మార్పు జరగకూడదని శ్రీ సంజీవరెడ్డి వాంఛించారు.

అసలు, మరొక సంవత్సరం వరకు శ్రీ అల్లూరి హైదరాబాదులోనే ఉండేటందుకు, కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు అంగీకరించినందునే శ్రీ అల్లూరి గతనెల ప్రదేశకాంగ్రెస్ అధ్యక్షపదవికి తిరిగి ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైనారని ముఖ్యమంత్రికి సన్నిహితులైనవారు చెప్పారు. ఇందువల్ల అధిష్ఠానవర్గం వైఖరిలో హఠాత్తుగా మార్పు వచ్చిందని భావించవలసి వుంటుంది. మరి దీనికి కారణమేమిటో?

1946 లో జరిగిన ఎన్నికల నాటినుంచిమాస్తే రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ వ్యవహారాల పట్లను, రాష్ట్ర మంత్రివర్గాలపట్లను, కాంగ్రెసు అధిష్ఠానవర్గం వారు ఒక నిర్దుష్టమైన విధానాన్ని అవలంభిస్తున్నట్లు కనపడుతున్నది. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు నాయకత్వం కాని రాష్ట్ర శాసనసభా కాంగ్రెసు పార్టీ నాయకత్వం కాని తమకు విధేయులు కాకపోయినా అనుకూలంగా వున్నవారి క్రింద ఉండాలనే వారి కోరిక. ఈ రెండూ ఒకే మనిషి క్రింద ఉంటే, అటువంటి రాష్ట్ర వ్యవహారాల్లో, అధిష్ఠానవర్గం ప్రమేయం కల్పించుకోవడం చాలా కష్టం. ఉదాహరణకు బొంబాయిలో మొరార్జీ దేశాయి, బెంగాల్‌లో డాక్టర్ బి. సి. రాయ్, ఉత్తర ప్రదేశ్‌లో పండిత పంత్ వున్నంతవరకు, ఈ రాష్ట్రాలలో సీరియస్‌గా ఏమీ చేయలేకపోయింది. ఈస్థితిలో ఇంకా డాక్టర్ రాయ్ మాత్రమే ఉన్నారు. ఆంధ్రలో కూడా ఇలాంటి స్థితి ఏర్పడటం వారికి వాంఛనీయం కాదు. అందుకే వారు అల్లూరిని కదిలించారని భావించవలసి వుంటుంది.

ఎలా అయితేనేం మరొక ఆంధ్రుడు, అఖిలభారత నాయకత్వ స్థాయి చేరుకున్నాడని ఆంధ్రులందరూ గర్వించాలి. ఇంతకు

—తరువాయి 7 వ పేజీలో

19 తేది నెల్లూరులో జరిగిన శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డిగారి 'కర్పూర వసంత రాయలు' కావ్యగానం. కవిని, అభినవతిక్కన శ్రీ తుమ్మల సీతారామమూర్తిగారిని చిత్రంలో చూడవచ్చు

నన్నడిగితే

★

నాజూకైన

పేరగల

నైలాన్

చీరలే

నాకు

ఇష్టం

★

రాయవరపు శంకరయ్య అండ్ సన్సు

Agents : Paragon Nylon Saries

ట్రంకురోడ్డు (Tel: 138) నెల్లూరు.

RATES ARE FIXED PLEASE

నాట్యభంగిమలు ప్రదర్శిస్తూ,
పూలవాసనలు గుబాళిస్తూ,
వెన్నెలలో పన్నీరు జల్లులు కురిపిస్తూ,
సర్వేంద్రియ సమ్మోహనంగావున్న

# 'కర్పూర వసంతరాయలు'

## శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారి రచనను గూర్చి నెల్లూరు సభలో ప్రశంసలు

## అభినవతిక్కన అధ్యక్షతన, రూ. 1116 లతో కవికి శ్రీ తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారి ఘనసత్కారం

ఈ నెల 19వ తేదీ సాయంత్రం నెల్లూరు కస్మాపాలిటన్ క్లబ్ ఆఫీసులో, 'కర్పూర వసంత రాయలు' రచయిత తెలంగాణా యువ కవివతంసులు శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డిగారి సన్మానం, కావ్యగానం జయప్రదంగా జరిగింది. అభినవ తిక్కన శ్రీ తుమ్మల సీతారామమూర్తిగారు నాటి సభకు అధ్యక్షత వహించారు. ఆ సందర్భంలో హైదరాబాదు నైజాం కాలేజి ఆంధ్రభాషోపన్యాసకులు శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డి ఎం. ఏ. గారు తాను రచించిన 'కర్పూర వసంతరాయలు' కావ్యమునంతను ఏకత్రంగా, మధురంగా గానంచేశారు. ప్రచురణకర్త శ్రీ తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారు, తెలంగాణా యువకవివతంసులు శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డిగారిని, వేయిన్నూటపదహారు రూపాయలు, నూత్న వస్త్ర, ఫలపుష్ప చందన తాంబూలాల సహితంగా, ఘనంగా సన్మానించారు.

శ్రీ తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారి యాహ్వానముల నందుకొని నాటి సభకు, కవి, పండిత సహృదయులు, పురప్రముఖులు, సారస్వత, కళారాధకులు అనేకులు విచ్చేశారు.

### పరిచయం

మనయువకవి శ్రీ ఊండేల మాలకొండారెడ్డిగారు, అధ్యక్షులు శ్రీ తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరిగారిని, శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డిగారిని సదస్యులకు పరిచయం చేశారు, శ్రీవారి రచనను కావ్యవస్తువుగా, తిక్కనగారి కవిత్వమును ప్రేయసిగా స్వీకరించి శ్రీ నారాయణరెడ్డి కావ్యరచన సాగిస్తున్నారన్నారు. ప్రస్తుతం గానంచేయబోవు 'కర్పూర వసంతరాయలు' కావ్యము స్థిరలక్షితమని ప్రశంసించారు.

శ్రీ తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారు, సభాధ్యక్షులు శ్రీ తుమ్మల సీతారామమూర్తిగారిని, కవివరేణ్యులు శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డిగారిని పుష్పమాలా భూషితుల గావించారు.

### శ్రీ తుమ్మల సీతారామమూర్తి

పిమ్మట అధ్యక్షులు అభినవ తిక్కన శ్రీ తుమ్మల సీతారామమూర్తిగారు తొలిపలుకులలో, తానిప్పుడు కవినా యని సందేహపడుతున్నాననీ, యీమధ్యనే 'భర్తృహరి' అనువాదం చేశానని చెప్పారు. తిక్కనగారిలోని గొప్పతనం తనలో లేదనీ, 'అభినవ తిక్కన' అను భారాన్ని వహించడం కష్టంగా వుందని, తాను యిప్పుడు 'అభినవతిక్కన'ను కాననీ, కేవలం సారస్వతసేవకుడను మాత్రమే నన్నారు.

శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారిని ప్రశంసించుచూ, అధ్యక్షులు యిట్లన్నారు.

"శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారు ఏడెనిమిది సంవత్సరాలుగా సారస్వత లోకంలో వెలసి వున్నారు. వారు వయస్సులో చిన్నవారైనా కవిత్వపు లోతులు తెలిసిన యువకవిశేఖరులు. వారేమివ్రాసినా, ప్రతివాక్యంలో, ప్రతి శబ్దంలో ప్రాణంవుంది. నేను వారిని మనసారా గౌరవించుచున్నా" నన్నారు.

సాధారణంగా కవిత్వం ఛందోబద్ధమై వున్నదే గౌరవించే వ్యవహారం దేశంలో వున్నదన్నారు. ద్విపదకూడ ఒక కవిత్వమేనా అనే వారున్నారన్నారు. మనం [illegible] వున్నామనీ, యిప్పుడు వచనమైనా, అది రసమయంగావుంటే కవిత్వమేనని నేను అంటున్నాననీ, పాటగాని, పద్యంగాని కావలసింది ప్రాణమేనని ఉద్ఘాటించారు. శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారి నేడు కావ్యరచన మహా ప్రవాహంగా నడిపించవచ్చునన్నారు. ఎవరైనా ఏ దేశమైనా సారస్వతారాధన చేసినప్పుడే వారి కీర్తి శాశ్వతమౌతుందని, మనదేశంలో వెలసిన రాజకుటుంబాల చరిత్రలలో రాజ రాజ నరేంద్రుడు, విజయనగర రాజులలో కృష్ణదేవరాయలు, వెలమరాజులలో సర్వజ్ఞ సింగభూపాలుడు, రెడ్డి రాజులలో కుమారగిరిరెడ్డి, కాటయవేముడు ప్రశంసనీయమైన సారస్వతసేవ చేసినందువల్లనే చరిత్రలో అక్షీణ నిలిచి పోయారన్నారు. తెలుగువారి చరిత్రలో రెడ్డిరాజులకీర్తి చిరకాలమూ కనుపిస్తున్నదనీ, శ్రీనాథుని కావ్యములన్నీ రెడ్డిరాజుల ఔదార్యంవల్లనే వెలువడినవనీ, రెడ్ల కీర్తి అజరామరమైందనీ, వారిలో కుమారగిరి ఒకరన్నారు. వారి సారస్వతసేవ, రసికతల సమ్మేళనమే 'కర్పూరవసంతరాయలు' కావ్యస్వరూపమన్నారు.

### శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారు

తర్వాత తెలంగాణా యువకవిశేఖరులు శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డిగారు ప్రసంగించుచూ, తాను శ్రీ తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారి సౌహార్దతవల్ల నెల్లూరుకు [illegible] రావడం జరిగిందన్నారు. శ్రీ రామరెడ్డిగారు శ్రీ [illegible], శ్రీ గడియారము వేంకటశేష శాస్త్రి ప్రభృతి కవుల నేకుల కావ్యాలకు ముద్రణరూపం కలిగించిన వదాన్యశేఖరులనీ, వారి సౌహార్దతవల్లనే తాను రచించిన 'కర్పూర వసంతరాయలు' కావ్యానికి ముద్రణభాగ్యం కలిగిందన్నారు. శ్రీ రామరెడ్డిగారి సారస్వత సేవను, తనపట్ల వారు చూపిన యభిమాన ఔదార్యములు నగ్గడించారు.

శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారు తన కవితారీతులను వివరిస్తూ, పద్యమును గేయమును సామ్యముగా నడిపించాలనేవారిలో తానొకడ నన్నారు. శ్రీ గురజాడ అప్పారావు, కృష్ణశాస్త్రి, శ్రీ శ్రీ ప్రభృతులు గేయకవిత్వాన్ని పోషించారుగాని, వారు ఒక వుద్యమాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని వ్రాశారన్నారు. వస్తుబలంలేని రచన నిలువదనీ, వస్తుబలం [illegible] కావ్యానికి శాశ్వతంగా కాలప్రవాహానికి ఎదురొడ్డి నిల్చే శక్తివుంటుందన్నారు. చిరంతనంగాకూడ Objective Poetry నిలిచిందిగాని Subjective Poetry నిలువలేదని, పదిమంది హృదయాల్లో మందిరాలు నిర్మించుకున్న కవిత్వం కలకాలం మనగలదనీ, తానుకూడ యాదృష్టితోనే రచనలు సాగించుచున్నా నన్నారు. [illegible] తన కవిత్వానికి పునాది అన్నారు. గురజాడ అప్పారావు, కృష్ణశాస్త్రి గారలు సాహిత్య రంగంలో [illegible] సాహిత్యరంగంలో [illegible] అన్నారు.

లోకం ఎప్పుడూ పాతదనేపోదనీ, [illegible] ఎప్పుడూ క్రొత్తగానే వుంటాయని, [illegible] కవిత్వం ప్రతిఫలించారన్నారు. గేయగ్రంథ[illegible]కైన పద్యాలు మనకు చిరకాలంగా వున్నవనీ, ఆదికవి నన్నయనుండి తిక్కనదాకా మాత్రా ఛందస్సు వస్తూనేవున్నదన్నారు.

[illegible] శ్రీ నారాయణరెడ్డి. [illegible] శ్రీ తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారు వెయ్యినూటపదహారులు వెచ్చించి తన 'కర్పూర వసంతరాయలు' కావ్యపరిశీలన మొదటి వారని చెప్పారు. వాత్సల్యం చెప్పితే సచ్చేదిగాదనీ, దానం, దాతృత్వం శ్రీ తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారి రక్తనాళాలలో ప్రవహిస్తూ వుందని, కల్పవృక్షంవంటి శ్రీ రామరెడ్డిగారికి నారాయణరెడ్డి తన నమస్కృతులను, తన కృతజ్ఞతను తెలియచేశారు.

పిమ్మట శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారు 'కర్పూర వసంతరాయలు' కావ్యసృష్టి పూర్వాపరాలను వివరిస్తూ, కుమారగిరిరెడ్డి, రెడ్డిరాజవంశపు [illegible] తనను ఆకర్షించలేదనీ, వారికిగల 'కర్పూర వసంతరాయలు' బిరుదు తనను ఆకర్షించిందన్నారు. కుమారగిరిరెడ్డి వసంతోత్సవాలు చేస్తూ, కర్పూరమును, కస్తూరిని వర్షింపచేస్తూ, లోకాన్ని మరచి రాజ్యంచేశారని, ఆయన గొప్ప రసికుడని అన్నారు, 'లకుమ' ఆయన ప్రియురాలనీ, వీరిరువురి ప్రేమ వృత్తాంతమే తన కావ్యవస్తువన్నారు. [illegible] కూడా లకుమ దేశానికి [illegible] వర్ణించారు. 1386 సం॥ ప్రాంతంలో యీ కథ జరిగిందన్నారు.

### కావ్యగానం

పిమ్మట శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డిగారు 'కర్పూర వసంతరాయలు' వసంతోత్సవ ఘట్టముతో ప్రారంభించి, ప్రసన్న మధురంగా పఠనము కొనసాగించి, కథానాయకుల అద్వైత దృష్టిని వర్ణించే ఘట్టమువరకు గానంచేసి, సదస్యులకు కావ్యరసాస్వాదమును కలుగ చేశారు.

### కవిసన్మానము

శ్రీ తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు కవి శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారిని వేయిన్నూట పదహారులు, నూత్న వస్త్రములు, ఫలపుష్ప చందన తాంబూల సహితంగా, సన్మానిస్తూ 'కర్పూర వసంతరాయలు' కావ్యప్రచురణను తనంతటతానే ఆయాచితంగా [illegible] న్నారు. ఈ కావ్యం శ్రీ పోతుశేఖరశర్మకు అంకితంచేయబడినప్పటికీ కవిత్వం లోకానికి వుపయోగపడితేచాలుననే వుద్దేశ్యంతో ఈ కావ్యమును ప్రచురించానన్నారు. శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారి కవిత్వమును ప్రశంసించారు. రెడ్డిరాజుల హయాములోని సారస్వతసేవను వివరించారు. ధర్మమతావలంబకులైన రెడ్డిరాజులు, యీ కావ్యంలో చెప్పబడినంతగా [illegible] లోలురని తాను అభిప్రాయపడటం లేదన్నారు.

### శ్రీ దుర్భా రామమూర్తి

అవల వి. ఆర్. కాలేజి ఆంగ్ల భాషోపన్యాసకులు శ్రీ దుర్భా రామమూర్తి, శ్రీ నారాయణరెడ్డిని అభినందిస్తూ, వారికి కమనీయమైన కంఠము వక్తృత్వము కలవనీ, బహువిధములైన ప్రజ్ఞావిశేషములు ఒక్కరియందు వుండుట అరుదన్నారు. నారాయణరెడ్డిగారి కావ్యగానం విని తాను తన్మయుడనైనాననీ, [illegible] అన్నారు. చారిత్రక సత్యాన్ని వీడకుండా, రసపుష్టికి లోటుపడకుండా శ్రీ నారాయణరెడ్డి కావ్యరచన నిర్వహించారన్నారు. రాయలు కళారాధకుడుగాని, కాంతాలోలుడు కాదన్నారు. [illegible] అట్లా అనిపిస్తుందన్నారు. దేశక్షేమం కోసం 'లకుమ' ఆత్మార్పణమును, కవి మహోజ్జ్వలంగా చిత్రించారన్నారు. అంతేకాదు,

—[illegible] 3వ పేజీలో

నెల్లూరులో ఉత్తమ తరగతి కాఫీ - భోజన
వసతి గృహము
హోటెల్ గోకుల బృందావన్
బృందావనము * నెల్లూరు
ఆధునిక సౌకర్యాలతో గదులు - కారులు నిలుపుటకు
చోటు - వెన్నెలవిందులకు మిద్దెపైకట్టు
మా ప్రత్యేకత ఒక్కసారి దర్శించండి.

కేరళ పర్యటనలో ప్రత్యక్షానుభవాలు-1.

# ప్రపంచ కమ్యూనిస్టుల మూడవమకుటం కేరళ!

## చేసిన వాగ్దానాలు : అనుసరిస్తున్న విధానాలు : క్రొత్తధోరణి అంతరార్థం

శ్రీ జి. సి. కొండయ్యగారు యిటీవల, కమ్యూనిస్టుల పరిపాలనలోవున్న కేరళ రాష్ట్రంలో పర్యటించారు. ఆ రాష్ట్రంలో పరిపాలనాపద్ధతి, ప్రజాస్వామ్య వాదులపట్ల వారనుసరిస్తున్న నిర్బంధ విధానాలు మున్నగు విషయాలు తాను ప్రత్యక్షంగా చూచినవి, విన్నవి, తెలుసుకున్నవి వరుసగా "జమీన్ రైతు" పాఠకులకు వివరించగలరు. వీటిలో మొదటివ్యాసం ఈ వారం యిస్తున్నాము.

—సం. జ. రై.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య

రష్యాలో భూతల స్వర్గమేర్పడి వుందని, సమతా ధర్మం వెలసిల్లి వుందని ప్రపంచ మంతా ప్రచారం, సాగింది. సోవియట్ రష్యాలో నెలకొనియున్న ఏకపక్ష నియంతృత్వపాలన, కమ్యూనిస్టుల క్రూర హింసా పూరిత జీవితం, పౌరహక్కుల నిర్మూలన, నిర్బంధక్రమం, ఆస్తుల పైన అధికారంపైన కమ్యూనిస్టుల సర్వాధికారం, ప్రారంభదశలో లోకానికింతగా బహిర్గతం కాలేదు. ఈ భ్రమలు ప్రజలలో లోతుగా పాతుకొని పోయాయి. కాని కమ్యూనిస్టుల నియంతృత్వ పాలన నిజస్వరూపం, కాలం గడిచేకొద్ది బహిర్గతమైంది. డాక్టర్ల కేసు, స్టాలిన్ మరణం, బెరియా హత్య, స్టాలిన్ పై కృశ్చేవ్ అభియోగం, బెర్లిన్ తిరుగుబాటు, పోజ్నాన్ (పోలెండు) అల్లరులు, హంగరీ ప్రజల విప్లవం వంటి సంఘటనలు, కమ్యూనిజం ముసుగును చించి పారేసినవి. ఇన్ని జరిగినా, రష్యా భూతల స్వర్గమనే భ్రమలు ఇంకా కొందరిలో నిలిచే వుండడం ఆశ్చర్యకరం. భ్రమలు, అభిప్రాయాలు విశ్వాసంక్రింద స్థిరపడ్డప్పుడు, అది విచక్షణను కోల్పోవకేస్తే మాత్రం ప్రమాదకరం.

కేరళలో కమ్యూనిస్టుల పాలన గురించి కూడ యిట్టి భ్రమలనే దేశవ్యాప్తంగా యిండియన్ కమ్యూనిస్టులు ప్రచారంచేస్తున్నారు. భ్రమపడినవారికీ, రష్యా, చైనాలతర్వాత కమ్యూనిస్టుకేరళ, మూడవ మకుటంగా ఏర్పడింది. అధికారంలోవున్న పార్టీ (కమ్యూనిస్టు పార్టీ) వార్తలకు ప్రాధాన్యత నిచ్చుకొన్న

—కొరవ 10 వ పేజీలో

## ప్రగతియొక్క సవాలు

సామాజిక సిద్ధాంతములపై దేశ నిర్మాణము రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముఖ్యోద్దేశము. ఈ ప్రణాళికయందు దేశముయొక్క అభివాంఛలు ఆకాంక్షలు మూర్తిభవించి ఉన్నాయి. ప్రాతిపదిక మరియు భారీ పరిశ్రమలకు, ఆహార మరియు వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల పురోగతికి ఇది పూనుకొన్నది. అతోధిక దేశాదాయంతోబాటు ఉద్యోగావకాశాలను విస్తృతపరచి, వివిధ సంస్థల యొక్కయు, ప్రజల యొక్కయు సమస్యా పరిష్కారములకు కూడ పూనుకొని యున్నది. ఈవిధంగా వచ్చే సమస్యలన్నీ ప్రగతి మార్గంలో అనుభవించవలసిన కష్టాలే. దేశమును ఈ ఆశయములను సంసిద్ధింపజేయుటకు ప్రణాళికావసరములను అనుసరించి, త్యాగబుద్ధితో, సేవాపరతంత్రతతో జీవితమును ధారపోయుట—సవాలు.

ప్రగతి, అభ్యుదయానికై

**ప్రణాళిక** అమలులోనున్నది.

సింహపురి లలితకళాసమితి

నెల్లూరు

స్థాపితము: జనవరి 1958

ప్రారంభోత్సవము

26.1.58 ఆదివారం సాయంత్రం 6 గం॥కు నెల్లూరు కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకులో

ప్రొఫెసరు

పి. సాంబమూర్తి బి.ఏ., బి.ఎల్. గారు

(సంగీత ప్రధానోపాధ్యాయులు మద్రాసు యూనివర్సిటీ)

ప్రారంభిస్తురు.

శ్రీ రేబాల లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు

(పార్లమెంటు సభ్యులు)

అధ్యక్షత వహింతురు.

పాటకచ్చేరి: సంగీతభూషణ

గురువాయూరు పొన్నమ్మాళ్

అండ్ పార్టీ (మద్రాసు).

* * *

దయచేసి అందరు సభ్యులుగా చేరగోరుచున్నాము.

* * *

రెండవ కచ్చేరి: 23—2—58 తేది

శ్రీమతి ఎం. ఎల్. వసంతకుమారి

అండ్ పార్టీ (మద్రాసు)



నెల్లూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 391 of 50. I. A. 572 of 53.

నజీర్ అహమ్మద్ వగైరా —వాదులు.

మహమ్మదల్లీ (ఫు: ఫ్) మహబూబ్ ఖాన్ ... ప్రతివాది.

యీక్రింది షెడ్యూలు దాఖలాఆస్థి పంపక ముకు వేలం కావలెనందున కోర్టువారి ఉత్తర్వుప్రకారము కమీషనరుగారైన నాచే 10—2—58 తేది సా॥ 4 గం॥కు ఎదరుఆస్థివద్ద వేలం వేయబడును

ఆస్థి షెడ్యూలు:- నెల్లూరు డి. రి. ఇలాకా నెల్లూరు సబ్ రి. లో చేరిన నెల్లూరుటవును పెద్దమార్కెట్ రోడ్డులో వార్డు 5 రు బ్లాకు 418 రు గల యిల్లు - కాలీస్థలముకు హద్దులు:- [తూ] మహమ్మద్ షరీఫ్ సాహెబుయిల్లు గోడ [ద] కొంతవరకు యీ యింటిగోడ, కొంతవరకు రోడ్డు [ప] వేదర వెంకటస్వామి కాలిస్థలం [ఉ] నీలారుసాహెబు యింటికే, యీ యింటికిమధ్య యీయింటి శా॥ వరండు. యీ హద్దులలో కట్టిన పెంకుటిల్లు వసారాపహా 5 అంకణములు, 1 అంకణంమిద్దె 1 అంకణం మంగళూరు పెంకుల వసారా యింటికు అమర్చియున్న తలుపులు, ద్వారబంధనములు కిటికీలు, అలమరలు, పైకప్పుసామానులు, దూలాలు, ఆదునుస్థలం. కాలీస్థలం సుమారు 9 అంకణములున్నూ.

పరిష్కారం పాట రూ. 1200/- లు.

మిగత వివరములు కమీషనరువల్ల తెలిసికొనవచ్చును.

—వేలమూరు సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి- కమీషనర్. 143 ధర్మవీధి నెల్లూరు.

# జమీన్‌రైతు


హేవళంబి, మాఘ శుద్ధ చవితి

4 మాఘం. 1879. (23—1—1958)


## గౌహతి కాంగ్రెస్

నాగాల తిరుగుబాటుతో నిన్న మొన్నటి వరకు సతమతమవుతుండిన ఈశాన్య సరిహద్దు రాష్ట్రమైన అస్సాము లో కాంగ్రెస్ మహాసభ జరగడం ఎంతో వుచితంగా వున్నది.

గౌహతి కాంగ్రెస్, సాధారణంగా జరిగే విదేశాంగ విధానంతోపాటు; ప్రత్యేకంగా భూసంస్కరణలు, భాషాసమస్యలకు ప్రాధాన్యమివ్వడం విశేషం.

భూసంస్కరణలనుగూర్చి సుదీర్ఘమైన చర్చలు జరిగినవి. ఈ సంస్కరణలు అమలు జరపడంలో రాష్ట్రప్రభుత్వాల జాప్యాన్ని పెక్కుమంది తూర్పారబట్టారు. కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడుగూడా విమర్శించారు. కడకు బొంబయి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చావన్‌గూడా వీరిమార్గాన్నే అనుసరించారు. ఆంధ్ర కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు యీ విషయంలో చాల గట్టిగా మాట్లాడారు. యీ సంస్కరణలను అమలు జరుపవలసిన బాధ్యతగల ప్రభుత్వాధిపతులు, నాయకులే యీ విధంగా విమర్శించడం ఆశ్చర్యంగావున్నది. ఇంత బ్రహ్మాండంగా చర్చజరిగిన తర్వాతగూడా, యధాప్రకారం త్వరగా అమలు జరుపమన్నారేగాని, దానికి కాలనిర్ణయం చేయలేదు. ఉలుకుపోకు అభ్యుదయ కాంగ్రెస్ వాదులు కొందరు ఎవ్వరైనా ఆంధ్ర వ్యవసాయమంత్రి శ్రీ తిమ్మారెడ్డిగారు మాత్రం యీ విషయంలో తన అభిప్రాయాలను నిర్భయంగా వెలువరించడం ప్రశంసనీయం.

భాషావిషయంలో గౌహతి తీర్మానం సామరస్యపూర్వకంగా వున్నది. దాక్షిణాత్యులకుగూడా అంగీకార సూచకమనుటకు నిదర్శనంగా కాబోలు, ఆంధ్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారిచేతనే భాషాతీర్మానం ప్రతిపాదింపజేశారు. గౌహతి కాంగ్రెస్‌లో ముఖ్యమైన రెండు తీర్మాన చర్చలలో తెలుగు నాయకులు ప్రధానంగా పాల్గొనడం గమనించ తగివున్నది.

జనాకర్షణలో గౌహతి మునుపటి మహాసభల స్థాయిని అందుకో లేకపోయింది; కాంగ్రెస్ ఆశయ ఆదర్శాల విషయంలో, అవడి సంచలనాన్ని వుత్సాహాన్ని కలిగించ లేకపోయింది. అయితే వార్షిక సమావేశంగా, వివిధ రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ వాదులు కలిసి అందరికీ చెందిన వివిధ సమస్యలమీద పరస్పరం అభిప్రాయాలు వెలిబుచ్చు కొనుటకు అర్థంచేసుకొనుటకు, వుత్సాహాన్ని పొందుటకు సంబంధించినంతవరకు గౌహతి కాంగ్రెస్ విజయవంతమైనదనే చెప్పక తప్పదు.

గౌహతి మహాసభలు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకంగా సంతోషదాయక మైనవి. అఖిల భారత కాంగ్రెస్‌లోని వున్నతపదవికి ఒక ఆంధ్రుడు ఎన్నుకోబడడం విశేషం. కార్యదర్శి అయిన శ్రీ ఆల్లూరు సత్యనారాయణ రాజుగారిని అభినందిస్తున్నాము.

కాని అఖిలభారత కాంగ్రెస్ కార్యదర్శిత్వం, గతంలో, ఆంధ్రలో కాంగ్రెస్ పటిష్టానికి తోడ్పడలేదు. ఇప్పుడుగూడా అందుచే వుమ్మడికే బాధ్యతగల దీక్ష పదవులను ఆంధ్రులు అనర్హులని రుజువవుతుంది. సత్యనారాయణరాజుగారు, యిదివరలో

---

# —జనవాణి—

ఈ శీర్షికక్రింద వివిధ సమస్యలనుగూర్చి పాఠకులు చర్చించవచ్చు. తమ తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వెలిబుచ్చవచ్చు. వ్యక్తిగత దూషణలకుమాత్రం యిది వేదికకాదు —సం. జ. రై.

## రాఘవయ్యగారి ఈర్ష్యాపూరిత ప్రచారం!

నెల్లూరులో యిటీవల బ్రహ్మాండంగా జరిగిన కిసాన్ సమ్మేళనం మహాసభలను పురస్కరించుకొని, గతవారం శ్రీ వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు రంగాగారిమీద, వారివర్గం వారిమీద విరుచుకపడి, తన సహజ ఈర్ష్యాద్వేష నింద్రాప్రచార తత్వాన్ని లోకానికి చాటుకున్నారు. జరిగిన కిసాన్ సమ్మేళనం పేరుకు మరుగుపడిన కాంగ్రెసులో కలిసి, రూపం లేకుండాపోయిన కృషికార్‌లోక్ పార్టీ పేరుతో నాయకులను పిలువడంలోనే, రాఘవయ్యగారి ద్వేషభావం స్పష్టపడుతుంది.

రాఘవయ్యగారు రంగాగారి విధానాలు గాని, కిసాన్ సమ్మేళనం ఆదర్శాలుగాని గట్టిగ విమర్శిస్తే ఆక్షేపణలేదు. కాని సభలో చేసిన నిర్ణయాలు, చెప్పినమాటలు వినకుండా, చదవకుండా, కనీసం ఎవరినైనా అడిగి తెలుసుకోకుండ, ఆ నాయకులమీద విరుచుకపడ బట్టి సమాధానం యివ్వవలసి వస్తున్నది.

భూగరిష్ఠ పరిమితికి కిసాన్ సమ్మేళనం వ్యతిరేకంగాదని డాక్టరు చెన్నారెడ్డి సంఘసేవలకు అవకాశంలేని విధంగా స్పష్టమైన భాషలో ప్రకటించారు. భూసంస్కరణల పేరుతో రాజకీయ ప్రయోజనాలు పొందరు కొనుటకు రైతువర్గాన్ని, భూసమస్యను బలిపెట్టవద్దనిమాత్రం హెచ్చరించారు. రంగాగారుగూడా బహిరంగసభలో గరిష్ఠపరిమితి సమస్యకాదని, దానిని వ్యతిరేకించేవారు ఎవ్వరూలేరని చెప్పారు, తాము - మద్రాసు మాజీప్రధాని రామస్వామిరెడ్డియారు కమ రష్యా కమిటీ సభ్యులుగా కుటుంబ కమతానికి గరిష్ఠపరిమితి ఏడుకోట్లు వుండాలని సూచిస్తే, మెజారిటీ సభ్యులు అయిదుకోట్లుగా నిర్ణయించారని, రంగాగారు చెప్పారు. రైతులు వ్యతిరేకించవలసింది గరిష్ఠపరిమితి నిర్ణయాన్ని గాదని; నిర్బంధ సహకార విధానాన్ని; సమష్టి క్షేత్రాలను దారితీసే గ్రామదానోద్యమాన్నని చెప్పారు. ఇక ప్రతినిధుల సమావేశంలో, భూసంస్కరణలు వెంటనే అమలుజరుపుతూ, తక్కిన రంగాలలోగూడా పరిమితులు నిర్ణయించవలసిందిగా అధికారయుతంగా ప్రతిపాదింపబడిన తీర్మానం, మూడుగంటల చర్చల అనంతరం, ఆమోదింపబడింది. జరిగిన యదార్థం యిదైతే, రాఘవయ్యగారు గ్రుడ్డిగా ఏదేదో ఆవాకులు చెవాకులు వివరడం, వారి సంకుచిత దృష్టిని ప్రదర్శిస్తుంది.

“20 ఎకరాలు పరిమితి గిట్టనివారు ఇతర పరిమితులను సూచించవచ్చు......” అని మహా వుదారంగా సూచించే రాఘవయ్యగారు, రైతులతోపాటు, వేలు లక్షలు ఆదాయం వచ్చేవారికిగూడా పరిమితులు నిర్ణయించమంటే వులికిపడడమెందుకు? రాఘవయ్యగారి వులికిపాటుకు కారణం లేకపోలేదు. యితర ఆదాయాలకు, ఆస్తులకు పరిమితులు పెడితే; అంతస్తులమీద అంతస్తు పెంచుకొంటూ,

మెస్కాట్ విద్యుచ్ఛక్తిసాలతో, పంకాలతో, వెలకు మాదులుకేసి ఆదాయాలతో విలాసంగా జీవితాలు గడిపే రాఘవయ్యగారికోటీశ్వరులుకు కష్టంగదా? భూమికిమాత్రం పరిమితి నిర్ణయిస్తే, పరిమితికి అందని భూవసతి గలిగి, స్వంతంగా సాగు చేయకుండా, పరుల కష్టంతో ధాన్యాన్ని పొందే రాఘవయ్యగారి absentee land holders కు బాధలేదు. కేవలం భూవసతికి సంబంధించినంతవరకు నిబంధనలు పరిచేయడమే సోషలిజమని రాఘవయ్యగారి నిర్వచనమా?

“ఇవన్నీ మంత్రిపదవులకై వచ్చిన కలహంలు” అంటారు; “కాంగ్రెస్‌కు ఆగర్భశత్రువులైన కమ్యూనిస్టులను, బూజు పట్టిన జస్టిస్ ఏకాకులను; వెయ్యి ఎకరాలభూమిక బంధు బమ ప్రతినిధులకొని,..” అని యీసడిస్తారు రాఘవయ్యగారు. ప్రకాశం పంతులుగారిచేతే త్రోసి వేయబడి, ఆనాటి నుండి శాసనసభ్యత్వాలకు తంటాలు పడుతూ, ఆదివాసుల సంఘంద్వారా అగ్రనాయకుల సిఫారసు పొందినా ఆ సభ్యత్వాలు దక్కక; కౌన్సిల్ ఎన్నికలు సమీపిస్తూ, సభ్యత్వాలు జేబులోపెట్టుకొని తిరుగుతున్న నేటి ఆంధ్ర ప్రభుత్వాధిపతుల చల్లనిచూపుకోరకు యిట్లు యిసా వారి అభిమానం పొందవచ్చునని వారికి గిట్టని రంగావర్గంపై విరుచుకపడే రాఘవయ్యగారు పదవులవిషయంలో యితరుల నాక్షేపించవలసింది?

కమ్యూనిస్టులను ప్రతిమిలాడి పరస్పర విరుద్ధ వుపన్యాసాలు లిప్పించారనడం కేవలం అసత్యం. తనకు గిట్టని కాంగ్రెస్ వారిపై ద్వేషం పెట్టుటకు నిత్యం కమ్యూనిస్టులతో సామర్థ్యంచేసే రాఘవయ్యగారు; కమ్యూనిస్టులు, వారి విధానాలు నిశితంగా విమర్శింపబడిన రైతు సమ్మేళనం సభలో కమ్యూనిస్టులకు చోటిచ్చారనడం ప్రజలను మోసగించడమే గాని అన్యం గాదు. ఇక ‘బూజుపట్టిన ఏకాకుల’ విషయమా? ఆబూజుపట్టినవారి సహాయ సహకారాలను గత ఎన్నికలలో కాంగ్రెస్ వారమైన మనం తీసుకున్నామనే విషయం రాఘవయ్యగారు మరచిపోయినట్లున్నారు. రామచంద్రారెడ్డిగారి అభిప్రాయాలతో కిసాన్ సమ్మేళనం ఏకీభవించలేదు. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా రామచంద్రారెడ్డిగారి మాటలను, రంగాగారు అప్పుడే ఆవేదికమీదనే వ్యతిరేకిస్తూ మాట్లాడారు. అదిగూడా గుర్తించకుండా రాఘవయ్యగారు, రంగావర్గాన్ని కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకమని చిత్రించుటకు తంటాలు పడడం శోచనీయం.

ఏదైనా ఒక సమస్యవిషయంలో అభిప్రాయభేదాలొస్తే వాటిని వెలిబుచ్చే స్వేచ్ఛ కాంగ్రెస్‌వాదులకు లేదా? అట్లయితే భాషారాష్ట్రాలలోగాని, భాషాసమస్యలోగాని, తదితర విషయాల్లో కాంగ్రెస్ విధానాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ బహిరంగంగా సవాలుచేసిన కాంగ్రెస్ నాయకులెంతమంది లేరు వారి అభిప్రాయాలకు విలువనిస్తూ, రాజ్యమార్గాన్ని ఇటీవల అనుసరించిన సంఘటన తెన్నీ లేవా? అందువల్ల రైతుసమస్యలు

—కొనగ 12వ పేజీలో

ఎట్లున్నా, యికముందైనా మహోత్తత్వాన్ని పెంచి, ఆంధ్రలో కాంగ్రెస్ ఐక్యతకు కృషిచేసి, అఖిలభారత పదవికి అర్హతగల కీర్తిని పొందవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

---

# జనసందోహ రహితంగా, వ్యావహారిక సరళిలో విజయవంతంగా జరిగిన గౌహతి కాంగ్రెస్ మహాసభలు

63 ఏండ్లుగా నడుస్తూ వస్తున్న 63 వ భారతజాతీయ కాంగ్రెస్ మహాసభ, అస్సాం రాజధాని గౌహతిలో ఏడు మైళ్ళ సమీపమునున్న పురాణేతిహాసచారిత్రిక ప్రాశస్త్యంగల ప్రాగ్జ్యోతిష్పురంలో, ఆడంబర జనసందోహ సంబర రహితంగా, కేవలం వ్యావహారికంగా, శ్రీ యు. యన్. ఢేబర్ అధ్యక్షతన జరిగింది. ఇదే గౌహతిలో, 31 సంవత్సరాల క్రిందట 1926 లో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య శంఖారావం పూరిన కీ. శే. శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి అధ్యక్షతన కాంగ్రెసు మహాసభ జరిగివున్నది.

◆　◆　◆

ఆవడినుండి అమృతసరం, అమృతసరం నుండి ఇండూరు, ఇండూరునుండి గౌహతి వరకు నాల్గుసార్లు శ్రీ యు. యన్. ఢేబర్ గారే కాంగ్రెసు మహాసభకు అధ్యక్షత వహించే భాగ్యం కలగడం, వారి అదృష్టమన గొప్ప అవకాశాలుగా వుపయోగపడగలవు. ఆవడి మహాసభవలె, అన్ని కాంగ్రెసు మహాసభలు కొత్తపుంతలు త్రొక్కకపోయినప్పటికీ, వార్షిక మహాసభలు కాంగ్రెసుకు సాంప్రదాయ సిద్ధమైనవి. గతంలోని వాగ్దానాలు, సాంప్రదాయాలను పర్యాలోకనం చేసుకోవడానికి, అధికార వ్యామోహంలో పరిస్థితుల ప్రాబల్యానికి లొంగి చేసినతప్పులను ఆత్మవిమర్శన చేసికొని, ప్రజాసేవకై మరలా తమజీవితాలను అంకితం చేయుటానికి కాంగ్రెసువాదులకు యీ మహాసభలు సదవకాశం కల్పిస్తాయి.

◆　◆　◆

కాని గౌహతి కాంగ్రెసు మహాసభ దేశానికేమైనా చెప్పుకోదగిన సందేశమిచ్చిందా? కాంగ్రెసు పునరుజ్జీవనానికి ప్రత్యేకంగా ఏమైనా కృషి సల్పిందా? కాంగ్రెసులోగల కుళ్ళును తొలగించడానికి క్రొత్తచర్యలేమైనా తీసుకుందా? ఈ ప్రశ్న

అఖిలభారత కాంగ్రెస్ కార్యదర్శిగా నియమించబడిన ఆంధ్రుడు శ్రీ సత్యనారాయణరాజు

లకు సమాధానం చెప్పవలసివుంది.

గౌహతి కాంగ్రెసు రాష్ట్ర ప్రతినిధుల సభగానే వుండిపోయింది. దానికి ప్రజాసంబంధం గాని జనసామాన్యం ఎంతమాత్రం లేదు. ప్రతినిధులకూ మాత్రమే గాని ఆ సభ అనుమతించబడలేదు. మహాసభకు విశ్వేశ్వరరావుగారి వార్తాపత్రికల వార్తలే. గౌహతి కాంగ్రెసు కూడ ఒకజాతీయ మేళ్ళోత్సవంగానే జరిగింది. అన్ని రాష్ట్రాలనుండి వచ్చిన వారిలో, మహాసభ ప్రతినిధులు భుజాలు రాసుకుంటూ మాత్రం తిరిగారు.

◆　◆　◆

సాధ్య సంఘంలో తీర్మానాల రూపొందడం, ఏ మార్పులు లేకుండా మహాసభ విశ్రాంతిగా ఆమోదం పొందడం జరిగిపోయింది. మనం జాతీయంగా, అంతర్జాతీయంగా ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపై తీర్మానాలు గావింపబడినవి. అనేక సమస్యలపై ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ 10 గంటలకాలం ఉపన్యాసాలు చేశారు. ఈ వాటికి అపరిష్కృతంగా వున్న గోవా, కాశ్మీరుసమస్యలపై అనేక రహితంగానే చర్చలు, ఉపన్యాసాలు, తీర్మానాలు జరిగినవి. ఇక నిరాయుధీకరణం, అణ్వాయుధ పాటవ పరీక్షల నిషేధం, శాంతి సుహృద్భావంటి అనేక ప్రపంచ సమస్యలపై మనల్ని ఎవరు విశేషంగా కోరకపోయినా, ప్రపంచానికి పలు పాలిష్డ్ ముక్కుమైన ఉపన్యాసాలు, తీర్మానాలు జరిగిపోయినవి. వాటిని వర్ణించవలసిన పనిలేకపోయింది. కాని నేడు మనల్ని ఎదుర్కొంటున్న అంతరంగిక సమస్యల పరిష్కారం మాత్రం విధి నిర్ణయానికి, కాలంధైవం దాక్షిణ్యాలకు వదిలివేయబడింది. స్వరాజ్యం, స్వాతంత్ర్యం పొంది పదేండ్లు దాటినా, మన బాధలు తీరలేదు. మన ఆశయాలను, వాటి పవిత్రతను పునఃప్రతిష్ఠాపించినంత మాత్రాన

—తరువాయి 9 వ పేజీలో

నాల్గు మహాసభలకు అధ్యక్షత్వం వహించిన కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు శ్రీ ఢేబర్

వహించు. బహుశా యిట్టి సదవకాశం, పండిట్ నెహ్రూ తర్వాత, శ్రీ ఢేబర్ భాయికి తప్ప మరెవ్వరికీ కలిగివుండ లేదంటే అతిశయోక్తి కాదు. అదృష్టవశాత్తు, వ్యక్తిగతంగాకూడ శ్రీ ఢేబర్, త్యాగమూర్తి సచ్ఛీలవరిష్ఠుడు, ధర్మచింతన, ఔదార్యగుణ విశేషంగల నిరాడంబర ప్రజాసేవకుడు. ఆయన సామాన్య కుటుంబంలో జన్మించి దారిద్ర్య బాధలనుభవించి, గాంధీమహాత్ముని శిష్యకోటిలో నిష్ఠ కలిగిన ప్రజాసేవకుడు కాబట్టి, వారు మానవ సమస్యలను, మానవత్వంతో పరిశీలించగల మానవతావాది అనిపించుకుంటున్నారు. అట్టివ్యక్తి కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా వుండడం ప్రస్తుతం అవసరమేమో ననిపిస్తుంది.

◆　◆　◆

భారత జాతీయకాంగ్రెసు మహాసభలు, యీనాడట దేశచరిత్రలో అంత ముఖ్య ఘట్టాలుగా వుండనవసరంలేదు. కాని ప్రతిభా ప్రాయశ్చిత్తం, పార్టీ దృష్ట్యా అవి అవసరమైవున్నవి. సింహావలోకనానికి, సంస్థలో క్రొత్తబలం పూరించడానికి, అట్టి మహాసభలు

## ⁘ శివారెడ్డి పద్యాలు ⁘

దున్నేవాడిదే భూమి! (రైల్వేమంత్రి)
దున్నేవాడిది భూమని
యన్నావా పిచ్చితండ్రి! యయ్యో ఖర్మా!
నిన్నని చేసేవాళ్లేరీ
విన్నా నీస్టేటుమెంటు, విషయము తెలిసెన్.

ఎన్ని శాసనాలు! ఎన్నెన్నిచట్టాలు!
యెన్ని సర్క్యులర్సు! యేమిస్కీమ్సు!
బ్రతికి రైతు బైటబడుచూపు గనుకళ్ళ
అరువ, తెరువ పెట్టి దొంతరమ్మ.

చీటికిమాటికి రైతుల
కూటమి కెడగొట్టి గొంతుగోస్తుండాలే?
కూటికి గుడ్డకు వచ్చే
వాటంగావుంది! యెట్టవస్తే శేరే.

ఊరకలోతగోసి యుత్పత్తిదారున్ని,
దిక్కులేనిరైతు రెక్కలిరిచి,
పల్లెటూళ్లు స్వర్గ పట్నంగి జేస్తారు!
నాటుదొరలు, పెట్టి నమ్మరాలు!

పాలి, కూలి నిన్ను పబ్బంలు చెడుతుంది
కలిగినోడు నీకు గానెకాడు,
మధ్యరకము రైతుమాత్రమె మ్మి నీకంత
వాడుభోశె, ఢిల్లి వారములకు!

కూలివాణ్ణి తాము కోటీశ్వరుని జేస్తె
పద్దలేదిలేదు, పెద్దవాణ్ణి
కూలివాణ్ణి జేస్తె, గుల్లారిపోతుంది
దేశ సౌభాగ్యమ్మ దెబ్బతిందని?

కర్పూర వసంతరాయలు
ఓ నారాయణరెడ్డీ!
నీ నవకవితామృతమ్ము చేసే గాదూ
మా పెల్లూరి రసజ్ఞులు
పానము జేశారు సొక్కి పడిపోయినారే!

ముద్దులొలుకుదాన్ని, పెద్దన్నతొలానుపాతికేళ్ళ మంచిపడుచుదాన్ని
మచ్చుజల్లి రెటట్ట మరగేసుకున్నావు,
దుడ్డుతెడితె వదరు! రెడ్డిగారు!

—తరువాయి 9 వ పేజీలో

అశోకా ఫ్లవర్ ఆఫ్ హెవెన్ టాల్కమ్‌పౌడర్ & స్నో

గగన కుసుమము వంటి ఈ అపూర్వ సౌందర్య పరిణామములు విజయా కెమికెల్సు వారి సుదీర్ఘ పరిశోధనాఫలితముగా తమకు లభించుచున్నవి. నవీనమైన కెమికెల్సువల్ల పరిమళద్రవ్యములవల్ల అత్యుత్తమముగా తయారైనవి. వీటి ఉపయోగం వల్ల మీ సౌందర్యమును ముఖవర్చస్సును ఇనుమడింపజేయును. ఉపయోగించిన అతిశీఘ్రకాలంలోనే వీటి గుణములు మీరు గమనించగలరు.
నేడే వుపయోగింపుడు
విజయా కెమికెల్స్-మద్రాసు
స్టాకిస్టులు:- రామా ఏజన్సీస్ — నెల్లూరు.

కాకర్ల కావమాక్షయ్యగారి పక్షవాతనివారణి దివ్యౌషధి
మా "భువనేశ్వరి" గుళికలు (రిజిష్టర్డు) పక్షవాతం, కుదరివాతం, నచ్చు, తిమ్మిర్లను త్వరలో గ్యారంటీగా కుదుర్చును. మా ఫోటో ట్రేడ్ మార్కుగల ఔషధము మాత్రమే వాడుము. వ్యాధి వివరములు తెలుపుడు — యింతకు మించినది ప్రపంచములో లేదు.
ఒక వారమునకు ఔషధము రూ. 7/- లు. ప్యాకింగ్‌పోస్టేజి వేరు.
'ఆయుర్వేదకేసరి' - 'వైద్యవిశారద' 'కవిరాజ్' కాకర్ల వెంకటప్పయ్య
పక్షవాతస్పెషలిస్టు (రిజిష్టర్డు) ఆయుర్వేద ప్రాక్టీషనరు - 22/3, కాకర్లవారివీధి - నెల్లూరు.

పాత్రుడుగారి బాలసంజీవిని (రిజిష్టర్డు)
పిల్లల లివర్ అండ్ స్ప్లీను వ్యాధులను నివారించును
డాక్టర్ పిల్లా పాపయ్యపాత్రుడు అండ్ బ్రదర్సు
19, దక్షిణమాడవీధి - మైలాపూరు - మదరాసు-4. ఫోన్ నెం. 71354 రు.
బ్రాంచి: 7, పాంగాళ్ళా కిరాలు రామస్వవీధి - రంథిలోనా.
అన్ని మందులషాపులలోను దొరకును

# ★ నెల్లూరు కబుర్లు ★

విమర్శకుడు

## మంత్రుల కార్యక్రమాలు

### కేంద్రమంత్రి కర్మార్కర్

[illegible]

### డాక్టర్ గోపాలరెడ్డి

[illegible] 27 తేదీ హైదరాబాదు [illegible] 29 తేదీ [illegible]

### మందుముల నరసింగరావు

[illegible] 31 తేదీ [illegible]

## క్షయాసుపత్రి ప్రారంభోత్సవాలు

[illegible]

[illegible] 20 [illegible] కాంగ్రెసు [illegible] వి. వి. సుబ్బారెడ్డి గారు శంకుస్థాపన చేస్తారట.

శ్రీ [illegible] రెడ్డి గారు [illegible] డాక్టర్ [illegible] రావు స్వీకరిస్తారు.

[illegible]

## శివారెడ్డి సన్మాననిధి

| | |
|---|---|
| గతవారం వరకు — | రూ 4058 |
| శ్రీ మాగలపాటి వెంకురెడ్డి | ,, 75 |
| శ్రీ మాగలపాటి సుందర రామిరెడ్డి | ,, 50 |
| శ్రీ [illegible] బ్రహ్మారెడ్డి గారు | ,, 50 |
| మొత్తం: | ,, 4233 |

పై దాతలకు కృతజ్ఞతాభివందనములు.

—కమిటి

## సెంట్రల్‌బ్యాంకు ఎన్నికల కోలాహలం

నెల్లూరు సెంట్రల్ సహకార బ్యాంకు [illegible] 1066 [illegible]

[illegible]

[illegible] 26, 27 తేదీలలో జరుగుతాయట. [illegible]

[illegible]

## అధికార వర్గం

[illegible]

[illegible]

## శ్రీ జి. కె. రెడ్డి

[illegible] (జి. కె. రెడ్డి) గారు [illegible]

## నెల్లూరు వి. డి. యం. ఓ.

[illegible]

## వెంకటగిరి హత్యకేసు

[illegible] 147, 342, 302, 149, 323 [illegible]

## వరదబాధితులనిధి "జమీన్‌రైతు"

| | |
|---|---|
| 10.1.58 వరకు వసూలు రూ. | 671.50 |
| 23.1.58 తేదీ వరకు హైదరాబాదు నుండి ,, | 196.75 |

పై రెండు మొత్తాలు [illegible] వరదబాధితులకు [illegible] —సం. జ. రై.

[illegible] 342 [illegible] 6 [illegible] 17 తేదీ [illegible]

## ప్లానింగ్‌కమిటీ సూచన

ఈ నెల 22 తేదీన, జిల్లా కలెక్టరు శ్రీ [illegible] నెల్లూరు జిల్లా ప్లానింగ్ కమిటీ సమావేశమై [illegible]

[illegible] 50 నుండి 25 [illegible]

## స్మాల్‌సేవింగ్సుకు 8½ లక్షల వసూలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ [illegible] ఈ నెల 16 నుండి 20 తేదీవరకు [illegible] స్మాల్ సేవింగ్సు [illegible] 8 లక్షల 44 వేల 200 [illegible] రు. 1,44,000/-; [illegible] రు. 1,02,000/-; [illegible] 70 వేలు; [illegible] 60 వేలు; నెల్లూరు 48 వేలు; [illegible] 53 వేలు; [illegible] 45 వేలు; [illegible] 40 వేలు; [illegible] 35 వేలు; [illegible] 30 వేలు; [illegible] 25 వేలు; [illegible] 6500/-; [illegible] 5100 [illegible]

[illegible] 60 [illegible] స్మాల్ సేవింగ్సు [illegible] 2½ [illegible]

## బజారు దరలు

| | | |
|---|---|---|
| పాత [illegible] పుట్టి 1.కి | | 335.0.0 |
| కొత్త [illegible] | ,, | 280.0.0 |
| [illegible] | ,, | 200.0.0 |
| [illegible] 160 [illegible] | | 43.8.0 |
| [illegible] | ,, | 37.8.0 |
| [illegible] | | 40.0.0 |

## నీటిమట్టం

| | |
|---|---|
| నెల్లూరు ఆనకట్టక్రింద | 1. 1 అ. |
| సంగం ఆనకట్టక్రింద | 1. 5 ,, |
| [illegible] | 17. 5 ,, |
| [illegible] చెరువు | 9. 0 ,, |
| [illegible] చెరువు | 16.45 ,, |

# సభలు - సమావేశాలు

## 'రత్నాంజలి' కావ్యపఠనం

[illegible] 19 తేదీ [illegible]

## పట్టాభిరామరెడ్డి వర్ధంతి

[illegible] 20 తేదీ [illegible]

## విదేశాంగ విధానంపై నిశిత విమర్శ

[illegible] 22 తేదీ [illegible] రు. 116/- [illegible]

## హిందీ ప్రేమీమండలి

[illegible] 19 తేదీ [illegible]

## హైదరాబాదు లేఖ

[illegible]

[illegible] (31-1-58)

## నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టు కోర్టులో

[illegible] 12/1958

(1) [illegible] (2) [illegible]

[illegible] 24.2.58 [illegible] 11 గంటలకు [illegible]

## విజయవాడ సబ్ కోర్టులో

[illegible] O. S. 948/53 E. P. 43/57

[illegible] 4-2-58 [illegible]

# ★ గూడూరు వార్తలు ★

## మున్సిపల్ సమావేశం

ఈ నెల 2 తేదీ గూడూరు [illegible]

## పెదపరియ దొంగతనం

ఈ నెల 9 తేదీ [illegible] 10 [illegible] 40 [illegible] 11-10-57 [illegible] రు. 1400/- [illegible]

## జూనియర్ రెడ్‌క్రాస్

ఈ నెల 20 తేదీ [illegible] 50 [illegible] 29 [illegible] 10 [illegible] 150 [illegible] 79 [illegible]

## ప్రొహిబిషన్ దాడి

[illegible]

మా గూడూరు విలేకరి.

పెండ్లిండ్లకోసమే ....
.... ప్రత్యేకాహ్వానం
బెనారస్ సిల్కు చీరెలు -
[illegible] చీరెలు -
[illegible] చీరెలు -
[illegible] - [illegible] - సిల్కు—
[illegible]
[illegible]
★★★ [illegible] ★★★
[illegible] — నెల్లూరు

# ★ నెల్లూరు వుచ్చట్లు ★

విమర్శకుడు

## మంత్రుల కార్యక్రమాలు

కేంద్రమంత్రి కర్మార్కర్

కేంద్ర ఆరోగ్యశాఖామంత్రి శ్రీ కర్మార్కర్ ... [illegible]

డాక్టర్ గోపాలరెడ్డి

[illegible]

మందుమల నరసింగరావు

[illegible]

## క్షయ నుపత్రి ప్రారంభోత్సవాలు

[illegible]

శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు ... [illegible]

## శివారెడ్డి సన్మాననిధి

| | |
|---|---|
| కలెక్షను వరకు — | రూ 4058 |
| శ్రీ మాగుంటపాటి వెంకురెడ్డి | ,, 75 |
| శ్రీ మాగుంటపాటి సుందర రామిరెడ్డి | ,, 50 |
| శ్రీ వెలగాను బ్రహ్మారెడ్డిగారు | ,, 50 |
| మొత్తం: | ,, 4233 |

పై దాతలకు ధన్యవాదములు. —కమిటీ

## సెంట్రల్‌బ్యాంకు ఎన్నికల కోలాహలం

[illegible]

అధికార వర్గం

శ్రీ కాకుళం జిల్లా అదనపు జిల్లా ... [illegible]

## శ్రీ జి. కె. రెడ్డి

[illegible]

## నెల్లూరు వి. డి. యం. ఓ.

[illegible]

## వెంకటగిరి హత్యకేసు

[illegible]

## వరదబాధితులనిధి "జమీన్‌రైతు"

10.1.58 వరకు వసూలు రు. 671.50

23.1.58 లోగా వసూలు ... ,, 196.75

పై రెండు మొత్తాలు రామకృష్ణ మిషన్ వారికి పంపబడినవి. ... [illegible] ... కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములు. —సం. జ. రై.

[illegible] ... జిల్లా ప్లానింగ్ కమిటీ వైస్ ప్రెసిడెంట్‌గా శ్రీ వి. సి. సుబ్బారెడ్డిగారు ... [illegible]

## స్మాల్‌సేవింగ్సుకు 8½ లక్షల వసూలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ రివిన్యూబోర్డు సభ్యుడు శ్రీ వి. వి. సుబ్రహ్మణ్యం, ఐ. సి. యస్. గారు యీ నెల 16 నుండి 20 తేదీవరకు ... [illegible] ... 8 లక్షల 44 వేల 200 ... రు. 1,44,000/-; ... రు. 1,02,000/-; ... 60 వేలు; ... 48 వేలు; ... 53 వేలు; ... 40 వేలు; ... 35 వేలు; ... 30 వేలు; ... 25 వేలు; ... 6500/-; ... 5100 ... [illegible]

## ప్లానింగ్‌కమిటీ సూచన

[illegible]

## ★ గూడూరు వార్తలు ★

### మున్సిపల్ సమావేశం

[illegible]

### జూనియర్ రెడ్‌క్రాస్

[illegible]

### పెదపరియ దొంగతనం

[illegible]

### ప్రొహిబిషన్ దా.

[illegible]

—మా గూడూరు విలేకరి.

## బజారు ధరలు

| | |
|---|---|
| పాత వెంకటగిరిలు పుట్టి 1-కి | 325.0.0 |
| కొ॥ వెంకటగిరిలు ,, | 280.0.0 |
| జి. బి. క్రొత్తవి ,, | 290.0.0 |
| మొ॥ పాత బియ్యం 160 శేర్ల బస్తా | 43.8.0 |
| కొ॥ బియ్యం ,, | 37.8.0 |
| జి. బి. | 40.0.0 |

## నీటిమట్టం

| | |
|---|---|
| నెల్లూరు ఆనకట్ట క్రింద | 1. 1 అ. |
| సంగం ఆనకట్ట క్రింద | 1. 5 ,, |
| కనిగిరి రిజర్వాయర్ | 17. 5 ,, |
| పాతేరు చెరువు | 9. 0 ,, |
| నెల్లూరు చెరువు | 16.45 ,, |

# సభలు - సమావేశాలు

## 'రత్నాంజలి' కావ్యపఠనం

[illegible] ... 'రత్నాంజలి' ... 19 తేదీ ... [illegible] ... రు. 116/- ... [illegible]

## విదేశాంగ విధానంపై నిశిత విమర్శ

[illegible]

## హిందీ ప్రేమీమండలి

[illegible] ... 19 తేదీ ... [illegible]

## పట్టాభిరామరెడ్డి వర్ధంతి

[illegible] ... 20 తేదీ ... [illegible]

## హైదరాబాదు లేఖ

(మా విలేకరి)

[illegible] ... 1958 ... [illegible]

[illegible] —మా విలేకరి. (21—1—58)

## నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టు కోర్టులో

ఓ. పి. నెం. 12/1958

(1) [illegible] (2) [illegible]

[illegible]

## విజయవాడ సబ్ కోర్టులో

[illegible]

నెం O. S. 948/53 E. P. 43/57

[illegible]


పెండ్లిండ్లకోసమే ....

.... ప్రత్యేకాహ్వానం

బెనారస్ సిల్కు చీరెలు -

నైలాన్ యంబ్రాయిడ్ చీరెలు -

వుల్‌వాయిల్ చికిణీవర్కు చీరెలు -

వెల్వెట్ - జార్జెట్ - సిల్కు --

ఒక్కసారి మా షాపును దర్శించి చూడండి

★★★ లక్ష్మీ స్టోర్సు ★★★

చిన్నబజారు — నెల్లూరు

## ఆంధ్రబ్యాంకు లిమిటెడ్

(స్థాపితము: 1923)

ప్రధానకార్యాలయం: మచిలీపట్టణం

సీజను డిపాజిట్లు

మా బ్యాంకియొక్క అన్ని బ్రాంచీల యందును సీజను డిపాజిట్లు 31-8-1958 తేదీతో గడువు యగునట్లు, యీ దిగువ నుదహరించిన వడ్డీ రేట్లకు 3 నుండి 7 మాసముల పరిమితికి తీసుకొనబడును.

(1) రు. 1,000/-లు, ఆపై మొత్తములకు, 100-కి సం॥కు రు. 3-8-0 ల చొప్పున.
(2) రు. 10,000/-లు, ఆపై మొత్తములకు, 100-కి సం॥కు రు. 3-12-0 ల చొప్పున.
(3) రు. 25,000/-లు, ఆపై మొత్తములకు, 100-కి సం॥కు రు. 4-0-0 ల చొప్పున.
(4) రు. 50,000/-లు, ఆపై మొత్తములకు, 100-కి సం॥కు రు. 4-4-0 ల చొప్పున.

—టి. ఆర్. భగవత్, బి.ఏ., బి.ఎల్.,
ఆక్టింగ్ జనరల్ మేనేజరు.



### నెల్లూరు జిల్లాజడ్జి కోర్టులో

ఓ. పి. నె. 157/1957 రు.

చలువాది లక్ష్మీప్రసాదరావు —పిటిషనరు.
చలువాది వనజాక్షమ్మ —రెస్పాండెంటు.

హిందూ వివాహచట్టము ప్రకారం జ్యుడిషియల్ సపరేషన్ యిప్పించమని దాఖలు చేసియున్న యీ పిటిషన్ రెస్పాండెంటుకు నోటీసుగా 22-2-1958 తేదికి వాయిదా వేయబడియున్నది. ఆరోజు పగలు 10 గం॥కు రెస్పాండెంటు పై కోర్టుకు హాజరుకానియెడల పిటిషన్ ఆమెపరోక్షంలో తీర్మానించబడును.

— మేంకూరు ఆదిశేషారెడ్డి, పి॥ అడ్వొకేట్.



### రాజోలు మునసబు కోర్టులో

O. S. 44 of 1955 E. P. 277 of 1957

బలుసు సుబ్బారాయుడు వగైరాలు —వాదులు (D. H. S.).
దీక్కుంటి నాగేశ్వరరావు వగైరాలు —ప్రతివాదులు (J. D. S.).

ఈ నెంబరు డిక్రీబాకీ నిమిత్తం వాదులు ప్రతివాదులు తాలూకు ఈ దిగువ షెడ్యూలు దాఖలా స్థిరాస్తిని 17-3-1958 తేది వేలంకు తీసుకొనివచ్చినారు. పాడుకొనదలచినవారు వాయిదా తేది ఉదయం 11 గంటలకు పై కోర్టువారియెదుట హాజరై పాడుకొనవలెను.

షెడ్యూలు:- తూర్పు గోదావరిజిల్లా కొత్తపేట తాలూకా ఆత్రేయపురం సబురిజిస్ట్రారులో చేరిన లక్ష్మీపోలవరం శివారు రావుల పాడుగ్రామం తాలూకు ప్రతివాదులు తాలూకు వేలంకావలసిన స్థిరాస్థి వివరం.

(1) ప్రతి జిరాయితీ మెరక రివిజన్ సర్వే నె. 233/8 రు పూరా య. 3-23 ట్లులో పడమరపయిపు య 1-07½ ట్లుకు హద్దులు:- [తూ] దీక్కుంటి శేషయ్యగారి కుమార్డు సుబ్బారాయుడుగారిభూమి [ద] దీక్కుంటి అమ్మన్నగారిభూమి [ప] పంటబోదె [ఉ] దీక్కుంటి సుబ్బారావుగారిభూమి. యీ హద్దులు మధ్య యు 1-07⅔ ట్లు భూమి. ఇందలి నానావిధ వృక్షములు సహా.

(2) ప్రతి యినాం మెరక పల్లం రివిజన్ సర్వే నె 67/3 రు పూరా యు 0-75 ట్లు.

(3) ప్రతి డిటో డిటో నె 67/4 రు పూరా యు 1-01 ట్లు భూమి. యిందలి నానావిధ వృక్షములు సహా.

పాడ్కకుపాట 1-వప్రతి రూ. 1600/- లు.
,, 2-వప్రతి రూ. 1200/- లు.
,, 3-వప్రతి రూ. 1500/- లు.

— చిన్నకోట బాపిరాజు - వాదులఅడ్వొకేట్.


## చిత్ర సమీక్ష:

### అరుణా పిలిమ్సువారి చక్కని సాంఘిక చిత్రం

# 'బొమ్మల పెళ్లి'

వరకట్నాల మహామారి పచ్చని సంసారాలను, లేతహృదయాలను యెలా బలిగొనేది హృద్యంగా చిత్రిస్తూ చాలకాలంక్రితం శాంతారాం నిర్మించిన "దహేజ్" ఆధారంగా, చక్కగా నిర్మించబడిన తెలుగుచిత్రం "బొమ్మలపెళ్లి". ఆడపిల్లలను కనడం మహాఘోర నేరంగా పరిగణింపబడుతూ, రోజురోజుకు పెరిగిపోతున్న కట్నాలబాధతో సతమత మవుతూ, ఆ కట్నాల అంతస్తుకు అందుకోలేని గౌరవమైన మధ్యతరగతి కుటుంబాలు తమ ఆడపిల్లల జీవితాలను బీడుచేస్తూ వుండడం నిత్యం కనుపిస్తున్న దృశ్యాలే. ప్రభుత్వం యీ దురాచారాన్ని నిషేధిస్తూ శాసనం చేసింది. కాని శాసనంకంటే 'బొమ్మలపెళ్లి' లాంటి చిత్రాల ప్రబోధమే సంస్కరణకు దోహదమిచ్చే అవకాశాలు ఎక్కువగా వుంటాయి. ఇలాంటిచిత్రాలను చూచినపుడు; విద్యావంతులు, విజ్ఞానవంతులు, నాగరికులు, నవీనులనుకుంటూ, పెద్దల ఒత్తిడితో దాన్ని ప్రతిఘటించలేక నిస్సహాయతలో వున్న యువకులలో చిత్తస్థైర్యము, కర్తవ్యతానిష్ఠ పెంపొంది, యీ సాంఘిక దురన్యాయాన్ని రొమ్మువిర్చి నిలిచేశక్తి కలుగవచ్చు. ఈ దృష్టితో 'బొమ్మలపెళ్ళి' నిర్మాతలకృషి ప్రశంసనీయమని చెప్పకతప్పదు.

సుబేదార్ సింహాద్రి (రంగారావు)కూతురు సరోజ (జమున); వకీలు వీరయ్య (నాగయ్య) కొడుకు సూర్యం (శివాజీగణేశన్); వీరయ్య భార్య పార్వతమ్మ (శాంతకుమారి) ఒకరోజు సరోజ చెలికత్తెలతోచేరి తోటలో బొమ్మల పెళ్ళి చేస్తూవుంటుంది. ప్రక్క మైదానంలో బంతి ఆడుతూవుంటే తోటలో వచ్చిపడుతుంది. ఆ బంతికోసం సూర్యం వస్తాడు. దానినివ్వను సరోజ పోతుంది. యిద్దరూ ఇంటి వాకిట్లో ఎదురౌతారు. వారి తొలి చూపులో ప్రేమ తొలకరిస్తుంది. వకీలు వీరయ్య సూర్యానికి పెండ్లి సంబంధము వెతుకుతూ సింహాద్రి కూతుర్ని నిశ్చయించి, సూర్యానికి చెప్తాడు. తాను చూచి ప్రేమించిన సరోజ తనకు భార్య కాబోతుందని సూర్యం సంతోషిస్తాడు. యిది పార్వతమ్మకు యిష్టంలేదు. తన తమ్ముని కుమార్తెనే సూర్యానికిచ్చి పెండ్లి చేయాలని పార్వతమ్మ పట్టుబట్టింది. కాని సూర్యానికీ, సరోజకు పెండ్లి జరిగిపోయింది. కట్నాలు, కానుకలదగ్గర పార్వతమ్మ పేచీ పెట్టి భార్యను వదలిపెట్టి వచ్చెయ్యమంటుంది - కొడుకుని. సూర్యం తిరస్కరిస్తాడు. "చేపట్టిన భార్యను విడవని వాడే మగవాడు, మానవుడు". అని భార్యతో యింటిలో వుంటాడు.

ఆరోజునుండి పార్వతమ్మ, సరోజను సాధిస్తుంది. యీసాధింపులను వేదింపులను సరోజ సహించింది. యీవిషయం సూర్యం పసిగట్టాడు. తల్లిని ఎదిరించాడు. దాంతో యింట్లో చిన్నతుఫానులయలు బేరింది. వీరయ్య తల్లి కొడుకుల మధ్య సంధిచేయ తలపెట్టి విఫలుడయ్యాడు. రక్తపుపోటుతో బాధపడుతున్న వీరయ్య ఒకరోజు కన్నుమూశాడు. చనిపోవుచున్నపుడు, తల్లిమాట జవదాటవద్దని సూర్యంవద్ద మాటతీసుకుంటాడు.

ఇట్లో పార్వతమ్మ వైరవిహారానికి అడ్డులేకపోయింది. సరోజను బాధపెట్టడం పండగపూటగూడా తిండిపెట్టకుండా చాకిరి చేయిస్తుంది. సూర్యం తండ్రికి యిచ్చిన మాట మీద నిలబడ్డాడు. కాని హృదయం పరితపిస్తుంది.

సరోజ పరిస్థితుల పుట్టింటికి తెలిసింది. తండ్రి కడుపు తరుక్కుపోయింది. మాతృహృదయం కావురుమంది. ఎకాయకి పార్వతమ్మ వద్దకు వచ్చాడు సింహాద్రి. యింటికి వచ్చిన వియ్యంకుణ్ణి దుర్భాషలాడుతుంది పార్వతమ్మ. అవమానం భరించలేకపోయాడు సింహాద్రి. మరులం రెచ్చి ప్రళయ భీభత్సంతో ఊదుకున్న మహాసముద్రమైంది అతని హృదయం. వరకట్నబాహంతో రగులుతున్న పార్వతమ్మ కిరదుంగట్టిన గుండె కసాయితనంలాగా, రక్షణలేని తన కూతురు తలతగోంటును తునకలు చేస్తుందని, కూతురిమీద కాంక్షతో సింహాద్రి తన బిడ్డను తనయింటికి పంపించమంటాడు. ఎప్పుడెప్పుడా అనుకుంటున్న పార్వతమ్మ, సరోజను బైటకు గెంటుతుంది. కుమారుడు యింటికిరాగానే, సరోజ పుట్టింటికి వెళ్ళిపోయిందని అబద్ధాలు చెప్తుంది. రెండోపెళ్ళికి ఒప్పిస్తుంది. పెండ్లిరోజువచ్చింది. సూర్యానికి రెండోపెళ్ళి యిష్టంలేదు. తనకు సరోజేకావాలి. పెండ్లి ముహూర్తం దగ్గర కొచ్చేకొద్దీ సూర్యం మనసు పరిపరివిధాల పరుగెత్తింది. తల తిరిగిపోయింది. తన చుట్టూ భూమిగూడా తిరిగినట్టనిపించింది. తత్ఫలితం. మిద్దెమీదనుంచి క్రిందపడ్డాడు. ప్రమాదమైన దెబ్బలు. మాటాపలుకులేదు. యీ విషయం సరోజకు తెలిసింది. సూర్యంవద్దకు పరుగెత్తింది. యీ తూరి సరోజలో స్థిరనిశ్చయ మేర్పరచుకుంది. కులస్త్రీకి భర్తకంటే వేరే గతిలేదు. తనను భర్తనుంచి ఎవ్వరూ వేరు చేయలేరు. సూర్యంకుపచర్యలను చేస్తూవుంది సరోజ. సరోజను మరలా యింట్లోనుండి వెళ్ళగొట్టదలచింది పార్వతమ్మ. కాని సాధువులాంటి సరోజ, తనభర్తకోసం, పార్వతమ్మమీద తిరగబడింది. కోడలుగా తన హక్కును ఆ యింట్లో నిలబెట్టుకుంది.

సింహాద్రి, సరోజ జీవితాన్ని సుఖప్రదం చేయుటకు కట్నాలు, కానుకలు యిచ్చి పార్వతమ్మను శాంతపరచదలచాడు. తన

—కొరవ 9 వ పేజీలో

బొమ్మల పెళ్లిలో సూర్యం—
శివాజీ గణేశన్

## కర్పూర వసంతరాయలు

(3 వ పేజీకొరవ)

నారాయణరెడ్డిగారిలో అన్ని రసములు మూర్తీభవించి వున్నాయన్నారు.

శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారి కవిత్వం, పూలపాన్పుపై విహరించినట్లుగా, పుప్పొడి చిమ్ముతూ వలె సాగిందనీ, నాట్య భంగిమలు ప్రదర్శిస్తూ, పూలవాసనలు గుబాళిస్తూ, వెన్నెలలో పన్నీరు జల్లులు కురిపిస్తూ, సర్వేంద్రియ సమ్మోహనంగా వుందన్నారు. వీరి కవిత్వం ఆంగ్లకవి కీట్సు కవితా పరిణతి (Sensuasiveness) స్ఫురణకు వచ్చిందన్నారు. ఇటు తెలుగు, అటు సంస్కృతం రెంటిని సమానంగా పఠించిన సవ్యసాచి శ్రీ నారాయణరెడ్డిగారన్నారు. తెనుగే ఎక్కువగావుండి సంస్కృత సమాస బాహుళ్యం కొంచెం తగ్గించివుంటే బాగుండేదేమోనన్నారు. నారాయణరెడ్డిగారి కావ్యం ఒక కళాసృష్టి అని, మొదట శృంగారాన్ని వర్ణించినప్పుడు, చివరలకుమ ఆత్మార్పణం ప్రదర్శించినప్పుడు, రెంటను కవిత్వం యుదాత్త భావనాయుక్తమై హృదయాన్ని కదలించిందనీ, కావ్యం ఆంధ్రి భావకు అలంకారమన్నారు.

ఇటువంటి కావ్యరత్నాలను బంగారంలో పొదిగి దివ్యాభరణాలతో ఆంధ్రి వాగ్దేవిని అర్చిస్తూ, సాహిత్యసమారాధన దీక్ష వహించియున్న సమ్యులు శ్రీ తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారినీ, వారికి పరమేశ్వరుడు ఇతోధిక ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యములు ప్రసాదించుగాకయని దేవుని ప్రార్థిస్తూ, కవిని శ్రీ రామమూర్తిగారు ఆశీర్వదించారు.

### అధ్యక్షుని మలిపలుకులు

అధ్యక్షుని మలిపలుకులలో శ్రీ సుమ్మల సీతారామమూర్తిగారు, 'కావ్యం మంచిగి, సమాజానికుపకరిస్తేచాలు'నని శ్రీ తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారి వాక్యం అక్షరలక్షలు చేస్తుందన్నారు. నారాయణరెడ్డి కవిత్వంలో చక్కని మాధుర్య, సర్వతోముఖమైన ప్రౌఢిమ కనుపిస్తున్నదన్నారు. ఈ కావ్యంలో అన్ని పాత్రలు సంపూర్ణములనీ, అన్నింటిలో ధర్మబద్ధమైన ఆవేదన కలిగిందనీ, లకుమ కాముకదృష్టితో రాజును ప్రేమించలేదనీ, ఆమె ప్రేమ మన్నించదగిందనీ, కుమారగిరిరెడ్డి ప్రేమించినది కళాదేవినికాని వేశ్యను కాదనీ, ఇందులో నిందార్హకం లేదన్నారు.

'ఎగరాలి, ఎగరాలి, మన రెడ్డిజండా' వంటి కవిత్వం చాలకాలం నిలవదనీ, ఉదాత్తమైన వస్తువుగల కావ్యమే శాశ్వతమన్నారు, "రమణీయార్థక ప్రతిపాదకం కావ్యం" అన్న శక్తిని పెంపొందింతుకుంటూ, శ్రీ నారాయణరెడ్డి చిరకాలం సారస్వత సేవచేయాలని, వారికి ఐశ్వర్యాయురారోగ్యములను ప్రసాదించాలని కోరుచున్నామన్నారు.

శ్రీ ఉండేల మాలకొండారెడ్డి గారి వందన సమర్పణంతో నాటి కార్యక్రమం ముగిసినది.

—మా. వి.

# గౌహతీ మహాసభ

(5 వ పేజీ తరువాయి)

మన సమస్యలు పరిష్కారం కావడంలేదు. అందుకు కారణం చిత్తశుద్ధి, కార్యదీక్షల లోపించడమే.

◆　◆　◆

అట్లని కాంగ్రెసు అగ్రనాయకుల 'చిత్తశుద్ధి' శంకిస్తున్నామని కాదు. వారెట్లనో కాంగ్రెసు పార్టీ యంత్రాన్ని, కల్లోలాలనుండి దరిచేర్చి పెట్టుకుపోతున్నారు. వారి సేవా త్యాగాలపట్ల ప్రజాహృదయాల్లోవున్న ప్రజల విశ్వాసమే రెండు జనరల్ ఎన్నికలలో ప్రదర్శితమైందికూడా. కాని కాంగ్రెసు అగ్రనాయకులు, కాంగ్రెసులో గత పదేండ్లుగా పేరుకుపోయిన మాలిన్యాన్ని, కాంగ్రెసు వాదులలోగల అధికార వ్యామోహాన్ని తొలగించుటకు గట్టికృషి చేయలేదు.

◆　◆　◆

ఏవో కొన్ని రాష్ట్రాలలోతప్ప, అనేక రాష్ట్రాలలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలకు, రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘాలకు పొత్తుగాని, సహకార సమన్వయాలు లేవు. కాంగ్రెసు తీర్మానాలనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అమలుజేయవు, పరకు చేయవు. అదే కాంగ్రెసుకు పట్టిన దుర్గతి. మండల కాంగ్రెసు సంఘాలే స్వరచించి కాంగ్రెసును పునర్నిర్మాణం చేసినంతమాత్రాన, పరిస్థితులలో మార్పురాదు. సంస్థలోని మాలిన్యం పోదు. ఒక్కొక రాష్ట్రంలో ఒక్కొక వర్గం నిరంకుశంగా వ్యవహరిస్తున్నది. వారు రూపొందించే విధానాలకు, లక్ష్యాలకు సమన్వయం వుండదు. ప్రతిదాని సహాయ్రిముందు తలలూపి, అంతా ఆమోదించినట్లు నటిస్తారు. తమతమ రాష్ట్రాలకు చేరినంతనే, యథావిధి తమ పాత మార్గాన్నే వెళతారు. తమ అశక్తతను కప్పిపుచ్చుకొని యితరులను నిందిస్తారు. వీరికి దూరదృష్టిగాని, ఆత్మవిశ్వాసంగాని లేదు. ఇట్టివారు ప్రభుత్వ సారథ్యులై వుండడం, యిటు కాంగ్రెసుకుగాని, అటు దేశానికిగాని క్షేమకరం కాదు.

ఇక కాంగ్రెసులో నైతికపతనం గురించి చెప్పనవసరంలేదు. కాంగ్రెసులో మేధాశక్తి కలిగినవారికికూడ కానరాదు. తాముచేసిన ప్రభుత్వ చట్టాలు తెలియని మంత్రులు, శాసన సభ్యులు, కనీసం ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికను చదువనివారు, కాంగ్రెసులో మహానాయకులుగా చెల్లుబడి అవుతున్నారంటే కాంగ్రెసు స్థితినిగురించి ఏమనుకోవాలి! కాంగ్రెసు సభ్యత్వ నిబంధనలనే వుల్లంఘించే కాంగ్రెసువారు కొల్లలు కొల్లలుగా వున్నారు. ఇక ముఠా రాజకీయాల సంగతి చెప్పనిలేదు. ముసుగులో గుద్దులాటగాకుండా, వీధిన బడి వున్నారు. ముఠారాజకీయాల వెనక చేసే పాపాలకు లెక్కలేదు. కాంగ్రెసు ఆశయాలను కాపాడడానికి కాంగ్రెసులోనే 'డెంజరుగ్రూప్' అవసరమయ్యేస్థితికి రావడమంటే, యీ కాంగ్రెసుస్థితి ఎట్లావుండేది వూహించుకోవచ్చు.

# శివారెడ్డి పద్యాలు

(5 వ పేజీ తరువాయి)

మార్దవమ్ము శైలి, మధురాతిమధురమ్ము
భావ, నూత్నభావబంధురమ్ము,
కాకపోతె మురుసుపాకానబడ్డాని
[illegible], సోంపు [illegible].

కాలమందిరాత, సాహిత్యవిస్తాత,
[illegible]
[illegible]
[illegible]

## రత్నాంజలి

రత్నాంజలి విన్నాడ, క్ర
యత్నముతో కొంతకొంత యర్థంబాయెన్
నూత్నవిధానము మేలిమి
రత్నములే యందు శ్లోకరాజములన్నీ!

బెజవాడ రామచంద్రుడు
విజయము జేకాడు నాటి విద్యార్థులకున్
బుజిబుజిపలుకుల, కాంతము
మజవత్వము, యీవి వారిసొత్తే వింటిన్.

## రాజీ

రాజీపడ్డరంట రంగన్న, రామచం
ద్రన్నగార్లు, యుద్ధయశోరంగ!
బుల్లి డిన్నరిచ్చె, పాయ్యాగు ప్రెసిడెంట్లు
చాలమంది మాటపాటికోర్లు.

# బొమ్మలపెళ్లి

(8 వ పేజీ తరువాయి)

యిల్లూ, పెంపుడుఅమ్మ తెలిసిన కట్నాలు, యిలకేని కానుకలతో, మేళవాయిద్యములతో, ఉప్పొంగిన హృదయంతో సరోజ యింటికి బయలుదేరాడు. సరోజను ఎలాగైనా బైటకు గెంటను ప్రయత్నిస్తున్న పార్వతమ్మ పరిమందినిచేర్చింది. సరోజను బైటకు పదమన్నది. సరోజ తనధర్మం పడుకొనివున్న గదిలోకివెళ్ళి తలుపు బిగించుకున్నది. పార్వతమ్మ పరిమంది మనుష్యులతో కొక్కెంతో తలుపును బద్దలుచేయించింది. తలుపు విరిగి సరోజమీద పడి సరోజ ప్రాణాలువిడిచింది. యీ అలజడికి, జబ్బుగా వున్న సూర్యం లేచాడు. సరోజ కళేబరాన్ని చూచాడు. తనూ ఒకమూల విరిగిబడి బలిదానంచేశాడు. యీదృశ్యంచూసి పార్వతమ్మ కఠినహృదయం మన్నితమై కెవ్వున కేకవేసింది. సింహాద్రి ఎంతో సంతోషంగా వచ్చాడు. తన సరోజ పడివుండటం చూచి విషణ్ణహృదయంతో నిశ్చేష్టుడయ్యాడు.

యీ చిత్రం చూస్తున్నంతసేపూ కాంతారావు కళ్ళల్లో కనిపిస్తూనే వున్నాడు. కాంతారావు 'దహేజ్'లో పెట్టిన కొన్ని హృదయాన్ని కలిచివేసే సన్నివేశాలు 'బొమ్మలపెళ్లి'లో సహజంగా చొప్పించారు. ముఖ్యంగా, తన కూతురును నానాహింసలు పెడుతున్నారని తెలిసి; కోపంతో సింహాద్రి పార్వతమ్మ యింటికి పోతాడు. కూర్చోడానికి కుర్చీ వేస్తారు. కాని సింహాద్రి కుర్చీమీద చేతులానించి నిల్చుంటాడు. పార్వతమ్మ యితన్ని అవమానంగా మాట్లాడుతుంది. అవమాన భారంతో సింహాద్రి భారీశరీరం హిమవత్పర్వతమంత భారమైంది. కుర్చీవిరిగి నేల కూలుతుంది. మరోచోట సూర్యం పిల్లిమీదనుంచి పడ్డాడన్న తర్వాత, సరోజ అక్కడకు వెళ్ళాలంటుంది. మొదట వద్దంటాడు సింహాద్రి. తర్వాత అంగీకరిస్తాడు. కాని పల్లకీమోసేందుకు బోయిలు లేరు. అర్జంటుగా వెళ్ళాలి. పల్లకీలో కూతుర్ని కూర్చోబెట్టి. తానే పల్లకీమోసి కూతుర్ని భర్తసన్నిధానం చేరుస్తాడు. యీ సన్నివేశం హృదయాలను కదుపుతూవుంది.

తర్వాత చిత్రము ముగింపు ప్రశంసనీయంగా వుంది. సింహాద్రి మహాసంతోషంగా కట్నాలు, కానుకలతో వస్తుంటాడు. అత్తగారి యింటివద్ద సరోజ తన మొక్కును విలబెట్టుకుంటూ, ఎదురుతిరుగుతుంది. గాయపడ్డ సూర్యం లేచుకుంటూ వుంటాడు. పార్వతమ్మ ప్రయత్నాలు విఫలమౌతూ వుంటాయి. యిలా టెక్నిక్ భాగమునను లోచిత్రం సుఖాంతమౌతుందని ప్రేక్షకులు ఆశపడుతూవుంటారు.

కాని ఒక్కసారిగా సరోజ, సూర్యంలు బలిదానం కావటంతో, సింహాద్రి సంతోషం ఆవిరికావడంతో, ప్రేక్షకుల కళ్ళు చెమ్మగిల్లుతాయి. వాళ్ళ హృదయాలు మూగవడిపోతాయి.

యీ చిత్రాన్ని "బొమ్మలపెళ్ళి" పేరుతో తెలుగులో చిత్రనిర్మాణంచేసి ఆంధ్ర ప్రజానీకం చూసే అవకాశం కలిగించినందుకు కృష్ణస్వామిని ప్రశంసించినా, యీ చిత్రం గొప్పతనం పేరు ప్రఖ్యాతులు కాంతారావు కళా హృదయానికి అర్పితం చేయవలసిందే.

యీ చిత్రంలో సింహాద్రిపాత్ర మెచ్చుకోతగినది. హిందీలో యీ పాత్రను పృథ్వీరాజ్ అద్భుతంగా పోషించాడు. యిదేపాత్రను రంగారావు పృథ్వీరాజ్‌కు తీసిపోకుండా సరితూగాడు. పేరయ్యగా నాగయ్య బాగా నటించాడు. సూర్యంగా శివాజీగణేశన్ యీ పాత్రను చెక్కిరించినట్టుగా వున్నాడు. పక్కు విరుపులైనా గాని హాస్యోచిత నటన కూన్యం. రమణారెడ్డికి తన హాస్యాన్ని వెలిబుచ్చను అవకాశంలేకపోయింది. వున్నంతలో ఎంతో నవ్వించాడు. సరోజగా జమున చాలా చక్కగా నటించింది. జమున నటనలో క్రొత్తదనం కనిపించింది. కాంతకుమారి కర్కశాన్ని వెలిబుచ్చను పైచెయ్యనాదేనని చూపింది.

ఆత్రేయ మాటలు కవ్వించి నవ్విస్తున్నాయి. యితను వ్రాసిన "జోజో యిది తుది యోజనా"—అనేపాట, "వసంతమింతేనా"—అనే పాట కమ్మగావున్నాయి. యీ రెండు పాటలను – విరహంలో జిక్కీ చక్కగా పాడింది.

కె. వి. మహదేవన్, పుగళేందిగార్ల సంగీతం చాలా సరళంగానూ మాధుర్యంగానూ వుంది.

ఫోటోగ్రఫీలో క్రొత్తదనంలేదు. కొన్ని కథాసన్నివేశాలు ఫోటోగ్రఫీద్వారా ఎంతో గొప్పగా చూపివుండవలసింది. మేకప్ బావుంది.

మొత్తంమీద "బొమ్మలపెళ్ళి"— చిత్రం ఆడవాళ్ళ అభిమానాన్ని ఎక్కువగా చూరగొంటుంది.

# పంచాంగం

నిమ్మగడ్డ వేంకటేశ్వరశాస్త్రి

## శుక్ర మౌఢ్య నివృత్తి

ఫిబ్రవరి 2 తేదీతో శుక్రమౌఢ్యముపోవును.

## ముహూర్తములు

ఫిబ్రవరి 7, 8 తేదీలు వివాహ ముహూర్తములు.

## నవీన వాణిజ్య ముహూర్తము

ఫిబ్రవరి 3 తేది సాయంత్రం గం|| 4-30లకు నూతన వ్యాపారముచేయుట చాల విజయప్రదము.

## జనవరి తిథులు

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 25 శని | పంచమి | ఉ. | 10-49 | గం. ని. |
| 26 ఆది | షష్ఠి | మ. | 12-41 | ,, |
| 27 సోమ | సప్తమి | మ. | 2-30 | ,, |
| 28 మంగళ | అష్టమి | మ. | 4-3 | ,, |
| 29 బుధ | నవమి | సా. | 5-16 | ,, |
| 30 గురు | దశమి | సా. | 6-5 | ,, |
| 31 శుక్ర | ఏకాదశి | సా. | 6-26 | ,, |

అన్నిరకాల అచ్చుపనులకు
జమీన్‌రైతు ప్రెస్

## పెద్దాపురం డిస్ట్రిక్టు మునసబ్ కోర్టులో

K. D. M. C. S. C. No. 379 of 1955, O. E. P. 53 of 1957

యార్లగడ్డ సూర్యనారాయణ - సా|| గ. మేకపాడు ... —డిక్రీహోల్డరు.
అచంట వీరాస్వామి - సా|| చినబ్రహ్మదేవం ... —జడ్జిమెంటుడెటరు.

— వేలము నోటీసు —

తూర్పుగోదావరిజిల్లా, పామర్లకోట సబుడివిజనులో చేరిన చినబ్రహ్మదేవం గ్రామంతాలూకా:-

1-వ ప్రతి: జిరాయితీ: పల్లం: సర్వే నెం. 293 రు పూరా య. 0-68 సెంట్లు
　,, ,, ,, 148/1 ,, య. 1-87 ,,
　,, ,, ,, 280/6 ,, య. 0-92 ,,

జిరాయితీ: పల్లం: సర్వే నెం 293 రు పూరా య 3-93 ట్లలో తూర్పు య 1-0 కు హద్దులు:- [తూ] అచంట వీరాస్వామి భూమి [ద] అచంట అమ్మిగారిభూమి [ప] యిాజనర్ల [illegible] భూమి [ఉ] స. నెం. 293 రు భూమి. — య. 1-00 సెంట్లు

జిరాయితీ: మెట్ట: సర్వే నెం. 30/3 రు పూరా — య. 12-42 సెంట్లు
　,, ,, సర్వే నెం. 29/4 రు పూరా — య. 4-87 ,,
　,, ,, సర్వే నెం. 29/2 రు పూరా — య. 2-09 ,,
　,, ,, సర్వే నెం. 30/1 రు పూరా

య. 11-49 సెంట్లలో పడమర య. 3-25 ట్లకు హద్దులు:- [తూ] అచంట రామమ్మ భూమి [ద] డిటో [ఉ] అచంట రామయ్యగారిభూమి [ప] అచంట నారాయణమూర్తి భూమి. — య. 3-25 సెంట్లు

మొత్తం:- య. 27-10 సెంట్లు

2-వ ప్రతి: డిటో గ్రామము తాలూకు:-

యినాం: పల్లం: సర్వే నెం. 294/1 రు పూరా — య. 3-12 సెంట్లు
　,, ,, సర్వే నెం. 149 రు పూరా య. 2-11 ట్లలో తూర్పున య. 0-90 ట్లకు హద్దులు:- [తూ] అచంట వీరాస్వామి భూమి [ఉ] డిటో [ప] అచంట అమ్మిగారిభూమి [ద] డిటో.

సదరు రెండు ప్రకరణ భూములున్ను, ప్రతివాది కాకినాడ ల్యాండ్ మార్ట్‌గేజ్ బ్యాంకు [illegible] రూ. 10,000/- లు అప్పుకొన్న 6-3-52 తేదిగల [illegible] 25-2-58 తేదీ ఉదయం 10 గంటలకు [illegible] వేలము వేయబడును. [illegible]

గొల్లగోట రామారావు - డిక్రీహోల్డరు అడ్వకేటు.

స్త్రీల ఆరోగ్యమునకు
పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి
అరుణ
గర్భాశయ రోగనివారిణి

స్త్రీల ఋతుదోషములను పోగొట్టి సత్సంతానమును కలుగజేయును.
ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్
త్యాగరాయనగర్, మద్రాసు 17.

పసిరికలు - - కామెర్లు
భయపడపనిలేదు
*
డాక్టరు సి. రామయ్యంగారు,
రంగనాయకులపేట — నెల్లూరు.

## ఏలూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 63/1956 E. P. 213/1957

కొట్టు వెల్లి కాగ్గునుడు —డిక్రీహోల్డరు.
కంభం పేరమల్లయ్య అండ్ సన్సు ఏలూరు —జడ్జిమెంటు డెటర్సు.

ఈ దిగువ షెడ్యూలు దాఖలా ఆస్తిపై కోర్టువారివల్ల 17-2-58 తేది వుదయం 11 గం॥లకు వేలం వేయబడును గనుక పాడుకో దలచుకొన్నవారు పాడుకోవచ్చును.

షెడ్యూలు:- (1) పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ముప్పర్రు గ్రామంలోని R. S. 615/1 లో తూర్పుభాగం యె. 2-05 ట్లు జిరాయితీ పల్లం. (2) డిటో గ్రామంలోని R.S. 615/2 యె. 4-08 ట్లు జిరాయితీపల్లం. (1-2) ఐటములలో జడ్జిమెంటు డెటర్సుకుగల అవిభక్త సగంవంతు మాత్రమే వేలం కాబడును.

సర్కారుపాట 1-వ ఐటము రు. 1000/-
సర్కారుపాట 2-వ ఐటము రు. 2000/-

—గోటేటి వెంకటేశ్వర్లు. డిక్రీహోల్డరు వకీలు.

## కావలి డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 269/57 I. A. 98/58

యర్రగంరెడ్డి రుక్మిణమ్మ —వాది.
బండి రామచంద్రారెడ్డి వగైరా—ప్రతివాదులు.

యిందువల్ల యావన్మందికి తెలియజేయునది ఏమనగా, యీ నెంబరు వాది 2-వ ప్రతివాది కనుమర్లపూడి శ్రీనివాసగుప్త యొక్క క్రెడిటర్లు అందరితరఫున నీ వాది దావాచేసినందుకు order 1 Rule 8 C. P. C. ప్రకారం పిటీషన్ దాఖలు చేయబడినది. ఇందు విషయమై ఆక్షేపణలు కలవారు యీ పిటీషను వాయిదాయగు 13-2-58 తేది వుదయం 10 గంటలకు పైకోర్టువారియెదుట హాజరై తెల్పుకొనవలెను.

—కే. వి. రంగారావు - వాది అడ్వొకేటు.

జమీన్ రైతు చందా
సంవత్సరంచందా రూ 6-50 న. పై.
అర సంవత్సరానికి రూ 3-50 న. పై.
విడి ప్రతి 13 నయాపైసలు

# ★★★ కేరళ ★★★

(శేషపేజీకొరవు)

పత్రికలుకూడ, కమ్యూనిస్టు కేరళకు ప్రాముఖ్యత యివ్వడంతో, కేరళ కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వ నిజపరిపాలన మరుగునపడిపోయింది. కాని యిటీవల కేరళలో కొట్లాటలు, అరెస్టులు, లాఠీచార్జీలు నిత్యకృత్యంగావడంతో, అచ్చట నిజంగా ఏమి జరుగుతున్నదో తెలుసుకోవాలనే కుతూహలం యిటీవల కలగడం ముదావహమైన విషయం.

## కమ్యూనిజంయొక్క రాజ్యాధికార సిద్ధాంతం

హింసాయుత విప్లవంద్వారానే కమ్యూనిస్టుపార్టీ రాజ్యాధికారాన్ని చేబట్టుతుందనేది సర్వత్రా ప్రబలివున్న విశ్వాసం, అభిప్రాయం. కేరళలో ఓటుబలంద్వారా అధికారంలోకి రావడం చాలమందిని విస్మయపరచింది. ప్రపంచంలో ఓటుద్వారా కమ్యూనిస్టులు రాజ్యాధికారాన్ని చేబట్టడం ప్రప్రథమం అనికూడ వ్యాఖ్యానాలు చేయబడినవి. కాని సంపూర్ణ ప్రజావిశ్వాసంతో కేరళలో కమ్యూనిస్టులు అధికారానికి రాలేదు అనే విషయం విస్మరించబడడం ఆశ్చర్యకరం. మన దేశ ఎన్నికలచట్టం ప్రకారం ఓట్లసంఖ్యకన్నా గెలుపొందిన స్థానములసంఖ్యయే రాజ్యాధికారమును నిర్ణయంచేస్తుంది. కాబట్టి కేరళలో కమ్యూనిస్టులకు నూటికి 30 వంతుల పైచిలుకు ఓట్లుమాత్రమే వచ్చినా, ప్రతిపక్షాల సంఖ్యకంటే రెండుస్థానాలు వారికి అధికంగా లభించడంవల్ల, కమ్యూనిస్టు మంత్రివర్గం అక్కడ ఏర్పాటైందనే విషయం గమనించదగివుంది.

కాని పార్లమెంటరీ పద్ధతులలో ఏదేశంలోనైనా కమ్యూనిస్టులు అధికారాన్ని పొందవచ్చునని ఇటీవల కమ్యూనిస్టు మూలపీఠాధిపతులు సోవియట్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ అధినేత కృశ్చేవ్ నిర్వచించాడు. ఇటీవలనే వారు, పార్లమెంటరీ విధానంద్వారా రాజ్యాధికారం సాధ్యం కానప్పుడు, సాయుధవిప్లవంతప్ప గత్యంతరంలేదని స్పష్టీకరించారు. దీనినిబట్టి చూస్తే పార్లమెంటరీ విధానం తమ అధికార సాధనకు వినియోగపడే ఒక ఎత్తుగడ మాత్రమేకాని, కమ్యూనిస్టు రాజ్యాధికార సిద్ధాంతానికి పునాదికాదనేది ప్రధానంగా గమనించవలసివుంది.

## ఇండియాలో 'కేరళ'

నేడు కమ్యూనిస్టు పరిపాలన కొనసాగుతున్న 'కేరళ' ఒక స్వతంత్రదేశం కాదు. అది ఇండియాలో ఒకరాష్ట్రం మాత్రమే. దేశంమొత్తంమీద అమల్లోవున్న పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామికంవల్ల, కేరళలో బహుళపక్ష రాజకీయవిధానం రద్దుకావటానికి వీల్లేదు. కమ్యూనిజం చరిత్రలో బహుశా యిదొక క్రొత్త అనుభవంకావచ్చు. ఏకపక్ష కమ్యూనిస్టు రాజ్యాంగ వ్యవస్థను కేరళలో నెలకొల్పను వీలులేదుకావున కమ్యూనిస్టుపార్టీ నియంతృత్వాధికారమును కేరళలో నెలకొల్పటకు సాధ్యంకాదనే భ్రమలు కొందరిలో లేకపోలేదు. ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో ఒక భాగంగా కమ్యూనిస్టులు కేరళలో అధికారమును ఎట్లా నిర్వహించగలరనేది పరిశోధించదగిన విషయమే గాని, కమ్యూనిస్టుపార్టీ ప్రజాస్వామికాన్ని ఆదరించదనుకోవడం వెర్రితనం కాగలదు.

కాని కమ్యూనిస్టుపార్టీ తన గమ్యాన్ని చేరుకొనను అనుసరించే వ్యూహంలో, ఎత్తుగడలలో మార్పులేదు. అది ప్రతిపక్షంగా వున్నప్పుడు, ప్రతిపక్షంగావున్న రాష్ట్రాలలో ప్రతి పోరాటంకోసం, ప్రజాస్వామ్యంకోసం పనిచేస్తున్నట్లు కనుపిస్తుంది. అది పని చేసి తీరాలికూడా. కాని కమ్యూనిస్టుపార్టీ అధికారంలో వుండగా ఆ హక్కులు యితర పార్టీలకు, ప్రజలకు వుండడం దాని పురోగమనానికి ఆటంకం గావున వాటిని అచ్చట నమ్మచేయడం ఆపార్టీ స్వభావం. కమ్యూనిస్టుపార్టీ భారతదేశంలో ఒక చిన్న రాష్ట్రంలో అధికారంలో వుండడం, ఇతర రాష్ట్రాలలో అది ప్రతిపక్షంగా వుండడం, ఆపార్టీ పురోగమనానికి గొప్ప పరీక్ష అయి కూర్చున్నది. ఈ చిక్కును ఆపార్టీ ఎట్లా పరిష్కరిస్తుందో వేచి చూడవలసినప్పటికీ, కేరళలో తమ పార్టీ పరిపాలనకు యిండియన్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఒక కార్యక్రమాన్ని నిర్ణయించింది. కేంద్రంలో అధికారంలోవున్న కాంగ్రెసుపార్టీ రాజ్యాధికారంతో పేచీపడకుండా, కేరళలో తమ అధికారానికి ముప్పు తెచ్చుకోకూడదని కమ్యూనిస్టుపార్టీ తాపత్రయం.

## భారత కమ్యూనిస్టుల లక్ష్యం

కేంద్రంలో కాంగ్రెసుఅధికారంలో వున్నంతకాలం, ఒకరాష్ట్రంలో కమ్యూనిస్టులు రాజ్యాధికారం వహించినా, వారి అధికారం అట్టేకాలం నిలబడదనే అనుమానం ప్రజలలో కలిగితే, మున్ముందు తమకు నష్టంకావున, కేరళలో కమ్యూనిస్టు అధికారాన్ని, కేంద్ర ప్రభుత్వంతో పోరాటశక్తికన్నా, యిండియాలో కమ్యూనిస్టుపార్టీ ప్రచార వేదికగా వుపయోగించుకోవాలనీ, కేరళలో కమ్యూనిస్టుపాలన ప్రభావం, భారతదేశం మొత్తంపై బడునట్లు చూచుకుంటూ, కేరళలో తమ అధికారాన్ని, పార్టీని ప్రబలంగా నాటుకొనిపొయ్యేట్లు చేయాలని ఇండియన్ కమ్యూనిస్టుల ఎత్తుగడగా కనుపిస్తున్నది.

సామాన్య రాజకీయదృక్పథంనుండి చూస్తే ఇందులో తప్పేమీ లేదనిపించుతుంది. కాని ఎక్కడకాని కమ్యూనిస్టుపరిపాలన పాతుకొన్నా, పుట్టకుదకు ప్రజాస్వామ్యపు వాదులకే ప్రమాదంతెస్తుందని, గత నలుబదేండ్ల కమ్యూనిజం చరిత్ర రుజువుచేసింది. ఇండియాలో కూడ, ఒక చిన్నరాష్ట్రమైన కేరళలో గత ఆరునెలలుగా కమ్యూనిస్టుపార్టీ, రాజ్యాంగచట్టానికి బద్ధులైవున్నట్లు నటిస్తూ, ప్రజాస్వామ్య శక్తులను నిర్దాక్షిణ్యంగా అణచివేసి, నిరంకుశ వ్యవస్థకు ఏ విధంగా దారితీస్తున్నదీ, గత ఆరుమాసాల కేరళసంఘటనలు మనకు కనువిప్పు కలిగిస్తాయి.

## కమ్యూనిస్టుల మాటలు, చేతలు

కేరళలో కమ్యూనిస్టులు, అనూహితంగా రాజ్యాధికారానికి రావడంతో, వారు ప్రచారం చేసిన కల్లబొల్లి వాగ్దానాలను అమలుపెట్టవలసి వచ్చేటప్పటికి, గాభరా చెంది, గారడీ దిగారు. వారి ఎన్నికల వాగ్దానాలకు నేటి వారి చేతలకు సామ్యం ఎక్కడా కనుపించదు. ఎన్నికల సమయంలో కమ్యూనిస్టులు, కేరళలో ప్రజలపై పన్నులభారాన్ని తగ్గిస్తామనీ, నిరుద్యోగమును పరిష్కరించి, ప్రజలకు వుపాధులు కల్పిస్తామనీ, ప్రజల జీవన ప్రమాణం పెంచుతామనీ, కాఫీ తేయాకు రబ్బరు తోటలను జాతీయంచేస్తామన్నారు. బస్సు లారీ రవాణా సర్వీసులను ప్రభుత్వ స్వాధీనంచేస్తామన్నారు. ఇక భూసంస్కరణల విషయం ప్రత్యేకించి చెప్పనవసరంలేదు. తమ మంత్రివర్గం ఏర్పరచేనాటికి ఒక పక్షంరోజుల ముందు, కమ్యూనిస్టు నాయకుడు కామ్రేడ్ ఏ. కె.

Payment of Wages
REGISTERS
are available with
ZAMIN RYOT PRESS
NELLORE

గోపాలన్, దేశం నలుమూలలా తిరిగి, కాఫీ తేయాకు రబ్బరుతోటలను స్వాధీనం చేసుకోబోతున్నామనీ, పెట్టుబడిదారులకు, భూస్వాములకు అనుకూల రక్షణ కల్పిస్తున్న భారత రాజ్యాంగాన్ని సమూలంగా మార్పుచేస్తామనీ ప్రకటించారు.

కాని తర్వాత కొలదిరోజులకే (బహుశా ఏప్రిల్ నెలారంభంలో కాబోలు) ఇండియన్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ పొలిట్‌బ్యూరో ఎర్నాకులంలో సమావేశమై, తమ ప్రచార ధోరణిని మార్పుచేశారు. రాజ్యాంగ చట్టానికి కట్టుబడి కేరళలో పనిచేస్తామన్నారు. కాఫీ తేయాకు రబ్బరుతోటలు కేంద్ర అధికారానికి లోబడినవి కావున వాటిని ముట్టుకోము అని ప్రకటించివేశారు. ఎన్నికలకు ముందు యీమాత్రం విషయపరిజ్ఞానం లేనివారిలా ఎన్నికల వాగ్దానాలు చేశారనలేము. ఎప్పటికెయ్యది ప్రస్తుతమో అప్పటికామాట లాడారని భావించాలి. రాజకీయపట్టి అనకూడదుకాని, తామేదో మంచి చేయబోతే, కేంద్ర కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం అంగీకరించదని జనసామాన్యానికి సంజాయిషీ చెప్పుకోవడము, తంగారుపడుతున్న పెట్టుబడిదారీ వర్గాన్ని బుజ్జగించి వారితో లాలూచీ పడటమే — వారి క్రొత్తధోరణి అంతరార్థం, — ఇందుల కనుగుణ్యంగా దేశంలోని పెట్టుబడిదారుల పంచచేరి, కేరళలో వారికి తగిన రక్షణ, పరిశ్రమలలో మంచిలాభాలు కల్పిస్తామని హామీలిస్తున్నారు.

ఎన్నికల ప్రణాళికలో నూటికి 12½ వంతులు కార్మికులకు బోనసు యిచ్చేటట్లు చూస్తామన్నారు. 1955-56 సం॥ బోనసు వివాదమును (- ప్లాంటేషన్ కార్మికులు - యజమానులమధ్య) పరిష్కరించవలసి వచ్చేటప్పటికల్లా, అంతకు ముందుకాలంలో 1953-54 లో నూటికి 12½ వంతులు, 1955-56 సం॥ లో 10⅓ వంతులు బోనసు యిచ్చి కూడా, 1955-56 సం॥ లో అంతకు ముందు సంవత్సరాలకన్నా ఎక్కువ లాభాలు వచ్చినప్పటికీ 1955-56 సం॥ లో కేరళ కార్మికమంత్రిగారు నూటికి 8⅓ వంతుల బోనసు మాత్రమే యిప్పించడం ఆశ్చర్యకరమైన విషయం.

ఇక రోడ్డు రవాణా జాతీయం ప్రస్తావన పూర్తిగా మానివేశారు. పెద్ద బస్సుల, మోటారుబోట్ల యజమాని శ్రీ కండన్నిప్పిళ్ళై స్వంత దినపత్రిక "దేశబంధు" కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రచారక సాధనంగా, వాణిగా పనిచేస్తున్న విషయం పై విషయాన్ని ధృవపరుస్తున్నది.

మంత్రివర్గం ఏర్పడిన తర్వాత ఒక్క పాలసీ ప్రకటనతప్ప, కేరళ ముఖ్యమంత్రి కామ్రేడ్ నంబూద్రిపాద్ మాట్లాడటమే మానివేశారు. కేరళ బడ్జెట్‌లో వివరించబడిన విషయాలు సహితం వదలివేయడం ఆశ్చర్యకరమైన విషయం. బడ్జెట్‌లో వ్యవసాయాదాయంపై పన్ను వేసినామని, అందువల్ల రు. 16 లక్షలు ఆదాయం వస్తుందని ప్రకటన చేసి కూడా, బడ్జెట్ వ్యాసయి ఆరు నెలలు దాటినా, అది చట్టంకాలేదు.

ఇట్లా మాటలకు, చేతలకు ఎంతో వ్యత్యాసముండో చూడవచ్చును.

(సశేషం)

# ★★★ లక్ష్మణ శాంతి ప్రవచనము ★★★

ఇట్లెట్లాగున శ్రీరాముడు కంటికి కనబడిన వనవృక్షములను, తీగెలను పేరుపేరున పిలిచి అడిగి వనమృగముల సంబోధించుచు జింకను రాచి, "ఓ లేడీ! నీకన్నులవంటి కన్నులుగల నాప్రియురాలిని జూచితివా?" అని అడిగి గజము కనబడగా దానిని అడిగి దానివలన ఎట్టి సమాధానమును పొందలేక పెద్దపులినిజూచి, "ఓ శార్దూలమా! జింక, ఏనుగు భయపడి నిజము చెప్పకున్నవి. నీవు భయమును ఎఱుగవు. కాన నాతో జరిగినది జరిగినట్లు చెప్పుము. నాసీత ఏమైనది?" అని అడిగి, సీత వెదుటకు దొరికినట్లు భ్రమించి, "ఓ సీతా! ఏల పరుగెత్తుచుంటివి? నిలువుము. నీవు చెట్లచాటున దాగియున్నావు కదా! నాకు కనబడుచుంటివి లే. అదిగో, అదిగో అక్కడే ఉన్నావు. నాతో వేళాకోళము లేల? ఆగుమాగుము." అని అనుచు రాముడు ఘోరముగా విలపించుచు ఏడ్చి ఏడ్చి సీతను గూర్చి ఎట్టి ఆమాకి తెలియక నేలబడి పొర్లుచు, 'హా లక్ష్మణా! హా సీతా!' అనియనుచు బోనులో చిక్కుకొనిన మహాగజమువలె దురపిల్లెను.

రాముడు దుఃఖార్తుడై, "లక్ష్మణా! సీత ఎక్కడను లేదు. రాక్షసులు సీతను పట్టుకొని అంగములెల్లను విఱిచి ముక్కలుచేసికొని తినియుందురు. అట్లొనర్చినప్పుడు సుకుమారియైన నాసీత ఎంతగా విలపించెనో గదా! ఓసీతా, నా ప్రియురాలా! ఎట్టి దురవస్థలో నైతివి? లక్ష్మణా! నేనెట్లు ఇక జీవింపగలను? నా అంత్యకాలము సంప్రాప్తమైనది. నేను మరణింపగా పరలోకమున నున్న నా తండ్రి నన్నుజూచి, "రామా! అప్పుడే నీ వెందులకిట కేతెంచితివి? పదునాలుగేండ్ల వనవాసము గడువు ముగియక మునుపే నీవు ఇటకువచ్చి తండ్రియాజ్ఞ మీరినవాడవైతివి? అసత్యవంతుడవైతివి" అని నన్ను నిష్ఠురము లాడునుగదా! వైదేహీ! నీవులేక నేను బ్రతుకలేను" అని రోదించుచుండెను.

అడుసున దిగబడిన మహాగజమువలె శ్రీ రాముడు దుఃఖసముద్రమున మునిగి అల్లాడుచుండ లక్ష్మణుడు హృదయభారముచే కుందుచు అన్నను ఓదార్చ నెంచి, "అన్నా! కేవలము దుఃఖించుటవలన ప్రయోజనమేమి? ఇరువురము సీతకై అరణ్యమంతయు గాలించెదము. ఈ అరణ్యమున ఎన్నో పొదరిండ్లు గలవు. మైథిలికి వనసంచారమునందు, జలక్రీడలందు మెండైన యపేక్ష కలదు గదా. కాన ఆమె వనవిహారమునకైగాని, పుష్పముల సేకరించుటకైగాని వెడలియుండవచ్చును. శీఘ్రముగా వెదకుదము. సీత బహుశః మనల నుపహసింపగోరియో, లేక పరీక్షింపగోరియో ఎట్లైనను దాగియుండవచ్చును. అన్నా! ఈ శోకము సేయక సీతను వెదకుటకు ప్రయత్నింతము. శోకము మానుము" అని ధైర్యము చెప్పెను. అంత రాముడు తమ్ముని వెంటనిడుకొని కొండచఱియలు, కొలకులు, నదీతీరము, దట్టమైనపొదరిండ్లు సమగ్రముగా వెదకెను. గాని సీత ఎందును కానబడలేదు. కాన అంతయు వెదకి సీతను గానక తమ్మునితో, "లక్ష్మణా! సీతఎందును లేదు. ఇప్పుడు నాకు దిక్కేమి?" అని చెప్పి విలపించుచుండ లక్ష్మణుడు పరిపరివిధముల ధైర్యముచెప్పి అన్నను ఊరడించెను. కాని రామునికి మాత్రము దుఃఖము శమింపలేదు. వికలమైన మనస్సుతో, "తమ్ముడా! వనమెల్ల గాలించితిమి. సీత ఇక కనబడునను ఆశ లేదు. సీతను ఎడబాసి నేను జీవింపలేను," అని మూర్ఛిల్లెను.

కొంత తడవునకు రాముడు మఱల తెప్పరిల్లి సీతను తలచుకొని దిగులుగా వాపోవుచుండెను. లక్ష్మణుడు సర్వవిధముల రాముని ఊఱడింప ప్రయత్నించెను. కాని ప్రయోజనము లేకపోయెను. రాముడు ఏడ్చుచు, "లక్ష్మణా! సీత ఎడబాటుచే కైకేయి కోరిక తీఱగలదు. నేను అయోధ్యకు సీతలేకుండ ఎట్లు మఱలిపోగలను? ప్రజలు నా అప్రయోజకత్వమునకు నన్ను నిందింపరా? సీతను రాక్షసులకు ఆహారముగా ఒప్పజెప్పి అయోధ్యకు తిరిగివెళ్లిన ప్రజలు నన్నుజూచి హేళన చేయరా? సీతను నాతోగూడ వనవాసమునకుదెచ్చి, ఆమెను కాపాడుకొనలేకపోయి తిరిగి అయోధ్యకు చని జనకమహారాజున కేమి సమాధానము చెప్పగలను? తమ్ముడా! నేను అయోధ్యకు రాజాలను. నీవొక్కడవే అయోధ్యకు మఱలిపొమ్ము. సీతనుబాసి నేనొక్క క్షణమైనను బ్రతుకలేను. నీవు భరతునికి పాదాభివందనము గావించి నీవే రాజ్యపాలనము గావింపుమని రాముడు తన కొఱకై చెప్పెనని నా మాటగా వానికి దెలుపుము. ముగ్గురు రాజమాతలకు నావందనములు తెలుపుము. మనతల్లులను జాగ్రత్తగా శుశ్రూష చేయుచుండుము" అని చెప్పి దీనుడై విలపించుచుండ లక్ష్మణుడు వెలుపలే మోము వెల్లబాఱగా చింతాక్రాంతుడై క్రుంగిపోయెను.

రాముడిట్లు సీతకొఱకు ఎలుగెత్తి వాపోవుచు "నావంటి పాపకర్ముడు ఈపృథ్విలో మఱియొకడు ఉండడు. పూర్వజన్మలో చేసిన దుష్కర్మ ఫలితముల నిప్పుడనుభవించుచున్నాడను. కానిచో విపత్తుపై విపత్తు వచ్చి పడుటకు కారణమేమి? నావెంట అడవులంబడి వచ్చిన సీతను రక్షించుకొనలేక అసమర్థుడనై రాక్షసుల పాల్జేసితిని. అట్టి నావంటి పాపాత్ముడు మఱియొకడు ఈ జగత్తులో నుండునా? ఓ సూర్యుడా! లోకబాంధవా! నా చెలి ఎటుపోయెనో? ఎవరు ఎత్తుకొనిపోయిరో నాకు వివరముగా దెలుపవా? ఓయీ వాయుదేవా! సర్వస్వము తెలిసినవాడవు. నాసీత నెవరు ఎత్తుకొనిపోయిరో, ఎటనున్నదో నాకు వివరముగ దెలుపుము" అని వగచుచు నుండ లక్ష్మణుడు ధైర్యము నూనినవాడై, "పూజ్యుడా! శోకము మానుము. లేవుము. ధైర్యము నవలంబింపుము. స్థిరమనస్కుడు కర్మను మహాయాసముగా జయింపగలడు. మనఃస్థైర్యమును చిక్కబట్టుకొనుము. పూనికగలవానికి ఎట్టి కార్యమ్మునను ఓటమిలేదు. పౌరుషమును, కార్యదీక్షతను అవలంబింపుము" అని సముచితముగా రాముని ఓదార్ప ప్రయత్నింపబూనినను రామునికేమాత్రము దుఃఖము శమింపలేదు.

అంత రామలక్ష్మణులు విరుపుడుగలని సీతను ఎలుగెత్తి పిలచుచు పర్వతములు, పొదలు, గుట్టలు మెండుగాగల అరణ్యము నంతయు సమగ్రముగా పరిశీలించిరి. కాని సీత పలుకలేదు. సీత జాడ ఎక్కడ కనబడలేదు. అప్పుడు రాముడు కడుబిగువుతో ఎలుగెత్తి గోదావరి నదిని, సకల దేవతలను, పంచభూతములను పిలచి సీతజాడ తెలుపమని వేడుకొనెను. కాని వారందఱు క్రూరుడైన రావణుని శక్తి నెఱిగినవారై రామునికి సత్యమును వక్కాణించుటకు వెనుదీసిరి. అట్టితఱి నొక్క మృగముల గుంపు మాటిమాటికి రామునిజూచుచు, తలలు పైకెత్తి ఆకాశమార్గమును జూపుచు దక్షిణదిశగా పరుగిడుచుండెను. ఆ మృగములు ఏదియో సూచించుచున్నవని రామలక్ష్మణులు గ్రహించుకొని వానివెంట దక్షిణదిశగా బయలుదేఱిరి. కొంతదవ్వున కేగిన తరువాత వారుదారిలో నేలపై చిరజిమ్మబడియున్న పుష్పములను జూచిరి. వానిం గాంచినంతనే రాముడు తన చెలి సిగలోని పుష్పాలని పోల్చుకొనినవాడై కలతజెంది ఏడ్చుచు, "లక్ష్మణా! ఈ కుసుమముల నేను కావలకోసికొని తెచ్చియియ్యగా సీత కొప్పున ముడుచుకొనినది. ఇవి ఆమె తలనుండి జాఱిన పుష్పములే" అని వ్యాకులీకృతమైన వగపుతో ఎలుగెత్తి రోదించుచు ఆ పరిసర ప్రదేశమునంతయు గాలించి చూచెను. అచ్చట భయంకరమైన రాక్షసుని పాదపుజాడలు కొన్ని, కోమలములైన శ్రీ అడుగుజాడలు కొన్ని కనబడెను. రామలక్ష్మణులు అవి సీత అడుగుజాడలని తెలిసికొని అచ్చోట వెదకుచుండ విఱిగిన ధనస్సు, అమ్ములపొదులు, చిందరవందరై పడియున్న రథము, రాజకిరీటము, ఆభరణములు వారి కంటబడెను. వానిం గాంచినంతనే రాముడు కలవరపాటు చెందిన మనంబుతో, "లక్ష్మణా! ఇటు చూడుము. ఇవి సీత ధరించిన ఆభరణముల బంగరుతునకలు. అయ్యో! అచ్చటచ్చట నెత్తురు మరకలు కూడనున్నవి. లక్ష్మణా! చూడుము. నిజముగా నా సీతను రాక్షసులు పట్టుకొని ముక్కలు ముక్కలుగా చీల్చుకొని తినియుందురు. తమ్ముడా! ఈ విరిగిన విల్లును, పగిలిన కవచము, తుత్తునియలైన ఈ రథము చూడ ఎవరో ఇరువురు రాక్షసులు సీతకై పోరుసల్పినట్లున్నది. అహా! ఇటు చూడుము. రథసారథి మృతకళేబరము; రథమునకు పూన్చిన గాడిదల కళేబరములు. ఇదంతయు రాక్షసుల ఘోరకృత్యము.

"లక్ష్మణా! ఈ రాక్షసులు నాకు శోకము కల్గించినవారు. ఇంతటితో రాక్షసవంశనాశనము చేసి నా కసి తీర్చుకొందును. ఏ ధర్మము నాసీతను రక్షింపలేదు! ఏ దేవతయు నాసీతను కాపాడలేకపోయెను. పంచభూతములు నా సీతను రక్షింపలేకపోయెను. ఇట్టి పాపభూయిష్ఠమైన ముల్లోకములను నా బాణముతో ధ్వంసము చేయుదును. ఈ సృష్టినెల్ల నాశనము చేయుదును." అని రాముడు క్రోధముతో నిప్పులు చెరుగుచు ప్రళయకాలరుద్రుని వలె విల్లు ఎక్కుపెట్టి కోపోద్దీపితుడై నిల్చియుండ లక్ష్మణుడు ఆగ్రహావేశపరుడైయున్న రాముని జూచి భయకంపితుడై వినయముతో చేతులు జోడించి, "అన్నా! నీవు జితేంద్రియుడవు. సమస్తము తెలిసినవాడవు. గొప్పవిపత్తు వచ్చినప్పుడు ప్రతియొక్కరి మనస్సు కలవరపడును. ఇది సహజము. అట్టితఱి నీవేల ఇంద్రియనిగ్రహమును గోల్పోయెదవు? మనఃస్థైర్యము నేల విడనాడెదవు. ఎవడో ఒక్కడు చేసిన దుష్కృత్యమునకై సకలలోకముల ధ్వంసము చేయుట, శపించుట సమంజసము కాదు. మహాశక్తివంతుడైన నీవే దుఃఖమునకు లోనైనచో సామాన్యమానవుని మాట ఏమి? జితేంద్రియుడైన నీవు ఆగ్రహమునకు లోనై లోకములను దహింతువేని ఆపన్నులగు జనులెక్కడ జీవింపగలరు? మహాత్ముడవు, శూరుడవైన నీవు సామాన్య మానవుని వలె శోకించుట తగదు. అన్నా! నేను ఆగ్రహావేశపరుడనైయుండ నీవు ఎన్ని మారులో నాకు బుద్ధిచెప్పి శాంతింపజేసి నన్ను సన్మార్గమున పెట్టితివి. అట్టి సర్వజ్ఞునివైన నీకు బోధించుటకు నేనేమాత్రపువాడను. కావున్న నీవు గొప్ప వ్యసనములో చిక్కుకొంటివి గాన తమ్ముడనైన నేను నీకు ధైర్యముగొల్పి, సీతావియోగముచే మరుగునబడిన నీజ్ఞానమును తెలియజెప్పి, నీకోపమును శాంతింపజేసి, నీసహజ గంభీరత్వమును గుర్తింపజేయుచుంటిని. పురుషశ్రేష్ఠుడా! సర్వలోకమును సంహరించుట పాపము. ఏ దురాత్ముడు సీత నపహరించెనో ఆ శత్రువును కనిపెట్టి నీవు వాని దండించుట ఆవశ్యకము." అని లక్ష్మణుడు యుక్తాయుక్తమైన ప్రియవచనములు చెప్పి సముదాయించి, ధైర్యము చెప్పి రాముని ఆగ్రహము శమింపజేసెను.

— — (సశేషము)

స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత మనం అనేక విధాల ప్రయోగమించవలసియుండెను. ఈ ప్రయోగమును రెండు మార్గాలపై జరగవలసియుండెను. ఒకటి, అధికోత్పత్తి; రెండు, సమాజములో ఎక్కువ తక్కువల దిద్దుబాటు. ఈ దారిన ఆలోచిస్తూ, పరిపాలన చేసే పక్షం, విరోధించే పక్షం కొన్ని అంశములను ఆమోదించినవి. ఈ అంశములను అమలు చేయడంలో గల తేడాలే పట్టుదలలకు నేడు ఆధారమై వున్నవి.

సంగ్రహంగా ఈ అంశములేవనగా: (1) ఒక పథకం (ప్రణాళిక) (2) భూసంస్కరణలు (3) మద్యనిషేధం (4) ఆదాయముల హెచ్చు తగ్గుల సవరింపు (5) అందరికీ వృత్తిని లేక పనిని కలిగించడం (6) అధికోత్పత్తి (7) పారిశ్రామిక (పెద్ద, చిన్న, కుటీర పరిశ్రమల) అభ్యుదయం (8) దేశభావనలను, దేశీయ (జాతీయ) భావను వృద్ధి చేయడం యిత్యాది.

ఈ అంశములన్నీ దేశప్రజలచేత, లోకంచేత మన్నన పొందిన పిదప, ఒక విచిత్రమైన పరిస్థితి ఉదయించింది. ఒక్కొక్క అంశం మీద సంశయం కొందరికి కలిగింది. దీని ఫలితంగా అనేక రకాల ఆందోళన ఆరంభమైనవి. ఒక్కొక్క అంశాన్ని విరోధించే బృందాలు తయారైనవి. వీరికి తగిన సమాధానాన్ని యిచ్చి సంతృప్తి పరచడం లేదా వీరి ఆందోళన కేవలం నిరాధారమైనదని ప్రజలకు నచ్చచెప్పడంగానీ మన పరిపాలనకు సూత్రధారులైనవారు చేయజాలకపోతున్నారు.

ఉదాహరణానికి భూసంస్కరణలను తీసుకుందాం. అందరు వీటిని మొదట ఆమోదించారు. కాని అవి చాలవు అనే భావం కలిగింది. ఆ సమయంలో భూదానోద్యమం వచ్చింది. ఇదిరా మాట! భలే బాగుందన్నారు. కాంగ్రెస్ మహాసంస్థ మరింత లోపరహితంగా భూసంస్కరణలు కావలెనని, భూదానోద్యమాన్ని—గ్రామదానోద్యమాన్ని గట్టిగా బలపరచవలెనని ఆదేశించినది. ఇతర పక్షాలు సైతం ఈ ధోరణిని బలపరచినవి. ఇంత కథ నడిచిన తర్వాత భూసంస్కరణలు హుళక్కి అని, భూదానం—గ్రామదానం కూడా వ్యవహారమంతా కమ్యూనిజం కాక మరేమిటని విపరీతాభిప్రాయాలు వెల్లడి అవుతున్నవి. ఈ అభిప్రాయాలను వెల్లడించేవారు పదహారణాల జాతీయవాదులే; వారు గావించే విమర్శలు ఏ ముక్కకాముక్క నిజమే. కాని అపసవ్యంగా జరిగినదానిని సవ్యంగా చేయమని కోరక, మొదటికే మోసం దెచ్చే ధోరణిలో వ్యాఖ్యానించడంవల్ల తమకుగానీ, దేశానికిగాని లాభం చేయజాలరు.

ఇంకొక ఉదాహరణ తీసుకుందాం. మద్యం [illegible] గీత పానీయాలు [illegible]. అసలు వారు దానిని సేవించరు. దానిని సేవించేవారికి వారు కొంచెం సేవ చేస్తారు. అందువల్ల మద్యనిషేధ శాసనం విఫలమైతే, నలుగురు కలిసి దానికిగల కారణాలు తెలుసుకుని, వాటిని తొలగించే పని చేయక, మద్యనిషేధ శాసనం విఫలమైనదో హో అని కేకలు వేయడం న్యాయమా? ఈ కేకలు వేసేవారికి మద్యపానం యిష్టమా? కాకపోతే మద్యపానం అనే అంశంమీద ఒక వృత్తివుండవలెనని వీరి అభిప్రాయమా? అదీ కాదు. కొందరు శాసనం కావాలంటున్నారు గనుక వీరు వద్దంటున్నారు. ఉభయులు కలిసి, చర్చించి బాధారహితంగా మద్యపానం తొలగి, గీతపని వారికి గీతలో కాక మరొక శాశ్వతమైన పారిశ్రామిక వృత్తి కలిగే మార్గాన్ని ఆలోచించడం అసంభవమా?

మరొక ఉదాహరణ:— అధికోత్పత్తి అయితే ధరలు తగ్గక మానవు. అయితే ధరలు తగ్గినా విక్రయానికి ఎక్కువ సరుకువుంటే ధరల తగ్గుదలవల్ల బాధవుండదు. అంతేగాక, ధరల తగ్గుదల పర్యాప్తనిస్తే బాధవుండదు.

ఈలోగా ఒకానొక వస్తువుధర నిర్ణయం ఎట్లా కావలెననే విషయంలో యిప్పుడు జరిగే టంకరాద్ధాంతమెందుకు? ఒకరు, ఏమైనాసరే, ధరలు తగ్గించితీరతామంటారు. ఇంకొకరు 'తగ్గిస్తావా?' అని సవాల్ చేస్తున్నారు. ధాన్యంధరల సంగతిలో నేడు జరిగేది ఇదే కదా!

అసలు వుత్పత్తిదారులు, వినియోగదారులు అని మనుష్యులలో విభజన లేదు. వారే వీరు, వీరే వారు. అందువల్ల, భూమిలో గానీ, కార్ఖానాలలో గానీ పండే, తయారయ్యే వస్తువుల ధరలను గురించి ఒక న్యాయమైన నిర్ణయానికి రావడం వీలుగాదా?

ఇంకో ఉదాహరణ:. జాతీయభావం. దీని విషయమై అదృష్టవశాత్తు ఒక సమాధాన మార్గం దొరుకుతున్నది.

మిగిలిన విషయాలమీదకూడా సర్వసమ్మతమైన నిర్ణయం జరగకపోతే, మన ప్రగతి దెబ్బతింటుంది. కాలపురుషుడు ఆగేటట్లు లేడు; వాని ప్రయాణం ఏ దిశలో తెలుస్తూనే వున్నది. కాని, దానిని తెలుసుకుని అనవసరమైన కీచులాటలుమాని ఆదిశలో ప్రయోగమును త్వరితం చేయడంలో మనం ప్రజ్ఞను చూపవలసియున్నది.

* * *

శిఖరాగ్రాన సమావేశాలు జరిపి ప్రపంచ శాంతిని కాపాడవలసిందనే నినాదం నల్దిక్కులా ప్రతిధ్వనిస్తున్నది. అట్టి సభలో యుగోస్లావియా, ఇండియావంటి దేశాలుండడం మంచిదనికూడా ఒక అభిప్రాయం కద్దు.

కేవలం శిఖరాగ్రాలకంటే, సమస్యల పరిష్కారంలో రెండవరకం దేశం ఎక్కువ ఉపకారిగా కాగలదు. లేదు కావలసి వచ్చినాకూడా 'సర్వేషాం అవిరోధేన' సంచరించే తత్వంగలవారు, మిగిలినవారివల్ల ఇక ఒక్కపనికూడా సాగదు. వీరివల్లనే ఏదైనా రాజీమార్గం కుదరవలెను.

సర్వతంత్ర స్వతంత్రులుగా వ్యవహరించదలచినవారే నేడు ఏ సమస్యనైనా లోకంలో పరిష్కరించగలరు. అందువలన పెద్దలు కొంచెం అట్టివారిని 'ఆశ్రయించి' సాయంగోరితే ఉభయతారకంగా వుంటుంది సర్వసమానం.

* * *

అమెరికా దయతలచింది. కొంతసాయం మనకు రాకేవస్తున్నది. ఇంకా వస్తుందా?

వగేమరి మన టి. టి. కె. ద్వారా 'ప్రతిం బోయినా సుఖం' దక్కించనవచ్చునా? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం ఇంతలో యివ్వలేము.

## ★ జనవాణి ★

(4-వ పేజీకి తరువాయి)

తదితర విషయాల్లో ప్రభుత్వ విధానాలను విమర్శించడం, కాంగ్రెస్‌ను వ్యతిరేకించడంగా భావించడం పొరపాటు. ఏ ఎన్నికలో గాని, ఏ విషయంలో గాని స్థానికంగా కాంగ్రెస్‌ను బలపరచి ఎరుగని రాఘవయ్యగారికి, యితరుల నాక్షేపించే హక్కు నైతికంగా లేదు.

ఇకముందైనా రాఘవయ్యగారు యిలాంటి వ్యక్తిగత ఆక్షేపణలకు నిందా ప్రచారానికి పూనుకోకుండుదురుగాక యని కోరుతున్నాను.

— ధనేకుల నరసింహం

★ We are happy to announce to our friends & Patrons that we are sub-dealers of ★

M/S AUTOMOTIVE MANUFACTURERS (P) LTD.,
SECUNDERABAD

For

LEYLAND

COMMERCIAL & PASSENGER VEHICLES

and

WESTERN BATTERIES

FOR NELLORE AND CHITTOOR DISTRICTS.

★

Rayavarapu Automobiles

(RAYAVARAPU SANKARIAH & SONS)

Telephone: 138.

BRINDABAN :: NELLORE.

Edited, Printed and Published by N. Sree Ramamurthy at the Zamin Ryot Power Press. 170. Thipparajuvari St. Nellore.